ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ SARDARABAD

BUENOS AIRES AÑO XIV Nº 515 Miércoles 14 de diciembre de 1988

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

Armenia azotada por la tragedia

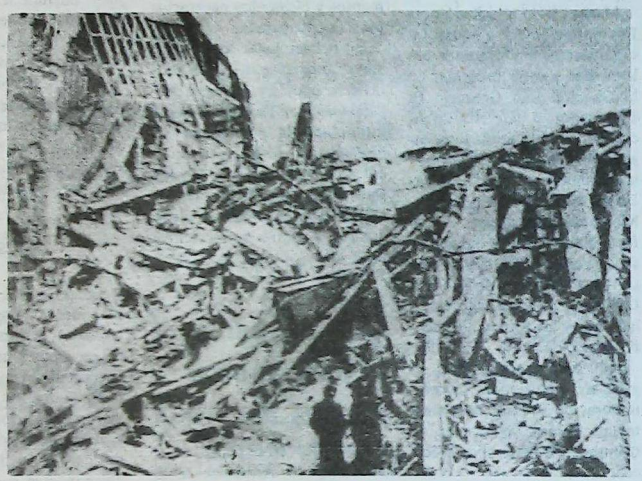

Ruinas en Spitak, pequeña ciudad con pocas casas en pie.

Moscú, 6 (AP) Una nueva calamidad se ha abatido sobre la sufrida república de Armenia. El sismo que tuvo por epicentro a Leninakan, con una intensidad de 10 grados en la escala Mercalli, es el más fuerte registrado desde hace 80 años en el Cáucaso.

Según noticias, el mismo ocurrió en horas de la mañana, cuando los niños estaban en clase, razón por la cual el derrumbamiento de las escuelas provocó innumerables víctimas entre los escolares.

Las primeras noticias recibidas daban por totalmente destruída a la ciudad de Spitak, en el norte de Armenia, y agregaban que Leninakan se habría destruído en un 30%. La incomunicación con las ciudades afectadas es total, pero se sabe que miles de familias quedaron sin hogar.

Kirovagan no escapó a los efectos del sismo, y también sufrió el derrumbe de numerosos edificios, pérdida de vidas y gente sin vivienda.

Según informó un periodista de televisión: **"La furia de los elementos desatados derrumbó edificios de varios pisos, cuyas fachadas cayeron sobre automóviles estacionados frente a ellos".**

Los efectos de este fenómeno también repercutieron gravemente en Georgia, Azerbaijan y otras ciudades turcas.

Una comisión gubernamental, encabezada por el viceprimer ministro de la URSS, Boris Shervina, se ha abocado a la tarea de rescate y ayuda, contando con el apoyo del Ministerio de Salud Pública y de la Cruz Roja soviéticos.

Más información en las págs. 2, 3, 8 y 16.

Editorial

De pie y atentos

Esta vez fue la madre naturaleza quien se ensañó con el pueblo armenio. Pareciera que el sufrimiento y la adversidad forman parte del destino de nuestro pueblo.

Aún en plena protesta por las persecusiones de los turcos-azeríes a la población armenia de Azerbaijan, y en tren de reclamos por la reincorporación de Artsaj (Alto Gharabagh) a la R.S.S. de Armenia, el sismo del pasado martes conmueve a toda la armenidad y al mundo en general. Este movimiento telúrico, uno de los más graves sucedidos en las últimas décadas, destruyó en contados segundos todo aquello que con grandes esfuerzos y sacrificios de varias generaciones fue conquistado. La desgracia se ha cernido nuevamente sobre nuestro pueblo.

Pero nuevamente el pueblo armenio se ha puesto de pie, unido como nunca para hacer frente a este nuevo reto de la historia. En primer lugar la ayuda comenzó dentro de la misma Unión Soviética, cuyo principal cabeza Mijail Gorbachov, que se encontraba en una de sus más importantes giras políticas por los Estados Unidos, al conocerse la trágica noticia regresó a Moscú e inmediatamente partió hacia Leninakan a materializarse **in situ** del estado en que quedó la zona, dar su palabra de consuelo a nuestro pueblo y disponer las medidas de emergencia que se debían llevar a cabo.

Los cables de las distintas agencias informativas nos indicaban que en forma inmediata Moscú dispuso el comienzo de la ayuda enviando todo tipo de asistencia médica, ropas, casas prefabricadas, frazadas, agua potable, etc.

La Diáspora se puso de pie, y comenzó su acción en forma conjunta. El Consejo Central de la Unión General Armenia de Beneficencia destinó dos aviones con carga completa acompañada por médicos. En menos de setenta y dos horas, la señora Louise Manoogian de Simone, Vicepresidenta Ejecutiva de UGAB, estaba en Erevan donde se instaló con una oficina a su cargo para prestar todos los servicios que fueren necesarios.

Toda la Diáspora esta en marcha apenas conocidos los trágicos acontecimientos. Las organizaciones políticas, religiosas, culturales, educacionales, regionales, de beneficencia, mancomunadas en un sólo corazón y una sola voluntad, coordinando su accionar dentro de las posibilidades, estan dando todo de sí sin escatimar esfuerzos, colaboración desde el punto de vista material, moral y espiritual para mitigar el dolor de nuestros hermanos, llevarles el consuelo que ellos y nosotros necesitamos.

continúa en pág. 2

Buenos Aires, comunicado de las tres organizaciones políticas armenias

Dónde enviar ayuda

Ante la trágica realidad causada por el sismo que sacudió a importantes ciudades de la República Soviética Socialista de Armenia, y que causó decenas de miles de víctimas y la destrucción de Leninakan, Kirovakan y Spitak, la Comunidad Armenia de la República Argentina, a través de sus organizaciones políticas -el Partido Demócrata Henchakian, la Federación Revolucionaria Armenia Tashnagtsutiún y la Organización Demócrata Liberal Ramgavar- expresa su más hondo pesar por la desgracia que padecen sus connacionales, y en estado de movilización permanente hace un llamado a todos sus miembros e instituciones para que presten urgente ayuda material al fondo de socorro que será destinado a las víctimas del sismo y a los refugiados armenios provenientes de la RSS de Azerbaijan. Asimismo comunica que las donaciones de ropas, medicamentos y alimentos no perecederos deben hacerse llegar a la Catedral Armenia de San Gregorio El Iluminador, ubicada en la calle Armenia 1353 de esta Capital Federal.

También se informa que la Catedral Armenia permanecerá abierta las 24 horas del día para recibir la ayuda destinada a socorrer a las víctimas de esta tragedia.

El sismo de Armenia y su repercusión en nuestra colectividad

Amplia solidaridad de la comunidad

Una vez enterada de los tristes sucesos de Armenia, la colectividad armenia local se puso de pie y en estado de asamblea permanente. El día 8 de diciembre, las tres organizaciones políticas armenias producen el primer comunicado a la prensa argentina y a la comunidad. Distintas organizaciones formulan también su llamado solidario.

Monseñor Krikoris Pouniatian invita a todas las organizaciones de nuestra colectividad a estar presentes en la Catedral San Gregorio El Iluminador, donde el 9 de diciembre a las 13 horas tiene lugar una reunión plenaria. En la misma hicieron uso de la palabra Monseñor Pouniatian, Monseñor Boghossian, el Profesor Laurentis Barseghian, el señor Arturo Haiatian, y numerosos delegados de las instituciones, quienes aportaron las ideas y las formas de encarar la acción.

Allí se organizaron las siguientes comisiones: Coordinadora, de Prensa, de Colectas, de Damas, de Jóvenes, de Compras y Finanzas, de Médicos.

El Profesor Barseghian comunicó que la empresa Aeroflot tomó a su cargo el envio de 3.000 kilos de carga, en su servicio aereo del 12 de diciembre, y de otro 5.000 kilos en el servicio del día 15 de diciembre.

En principio se centraron las necesidades en los siguientes productos:

Alimentos: leche descremada, en polvo - chocolate - galletitas - corned beef - azúcar.

Ropa: de abrigo exterior -de abrigo interior - frazadas (por disposiciones aduaneras, la ropa debe ser sin uso).

Nuestros médicos

Resultó muy reconfortante ver a los médicos de nuestra colectividad reunidos preparando el listado de medicamentos y elementos necesarios para la emergencia.

En primer lugar se enviará: suero antitetánico, penicilina, cefalex, agujas y jeringas descartables etc. También se está estudiando la posibilidad de que algun médico de nuestra colectividad viaje a la Madre Patria, tal como lo han hecho en los Estados Unidos y otros lugares, a prestar su servicio.

Cuenta bancaria para aportar fondos de ayuda

El sábado 10 se realizó en el Arzobispado Armenio de la República Argentina una reunión especialmente convocada por Monseñor Pouniatian, donde se pusieron las bases para la colecta en dinero para asistir a las víctimas del sismo, iniciándose ya la recepción de donaciones. Esta Comisión está presidida por el señor Eduardo Seferian y las donaciones pueden depositarse en la cuenta corriente especial número **135.229/82**, en cualquiera de las sucursales del Banco de la Nación Argentina.

Los medios de Prensa de Buenos Aires

Tanto los diarios, como las revistas, las radios y la televisión, llegaron hasta la calle Armenia en busca de información, así como también ofreciendo su ayuda solidaria a los efectos de que las necesidades del pueblo de Armenia también puedan ser cubiertas por la población de este país.

Y el llamado ha tenido un efecto muy positivo, ya que a nuestra Catedral va llegando, constantemente, el solidario pueblo argentino para prestar su ayuda material y moral en este momento tan afligente para el pueblo armenio.

Misas en todas las iglesias

En todas las iglesias armenias de la Argentina, se celebraron, el domingo, 11 misas de requiem e impetración por la tragedia armenia y sus víctimas. Todos los sermones estuvieron centrados en este hecho y dirigidos a estimular la solidaridad de la diáspora con los hermanos en desgracia.

El gobierno argentino se asocia al dolor armenio

El Gobierno argentino hizo llegar sus condolencias a la Embajada de la URSS, manifestando su solidaridad, la del Presidente, sus colaboradores y todo el pueblo, con motivo de la tragedia que aflige al pueblo armenio.

Solidaridad de toda Rusia

Moscú, 9 (AP) Todos los pueblos de Rusia, acongojados ante la tragedia de los armenios y solidarios con su dolor, ofrecieron inmediata ayuda para paliar los efectos de esta lamentable desgracia.

Entre otros, se recibieron ayudas inmediatas de Azerbaijan y Georgia. Kazajstan envió un avión con 50 cajas de sangre donadas por centenares de vecinos de Ama Ata que ofrecieron su sangre.

Los trabajadores de la empresa **Ars**, de Estonia, decidieron donar al fondo de ayuda 10 rublos cada uno, así como transferir a dicho fondo una parte de los medios del fondo de desarrollo social de su empresa.

Diez unidades de salvamento de montaña partieron de Donetsk (Ucranía) con rumbo a Armenia, y lo mismo ocurrió con numerosos grupos de salvamento de las regiones de Voroshilovgrado y Dniepropetrovsk. Todos ellos están provistos de los medios necesarios para una mejor cooperación.

Médicos ucranianos también formaron grupos de ayuda, y en todos los hospitales de la República se han habilitado camas para recibir a aquéllos que necesitan ser hospitalizados.

Desde Moscú partieron aviones con personal sanitario, médicos, enfermeras, medicamentos, alimentos y carpas de alojamiento, así como también se enviaron helicópteros para el traslado a lugar seguro de aquellos damnificados que estén en condiciones de ser trasladados.

En Moscú se abrieron numerosos bancos de sangre, y centenares de estudiantes de la Escuela Superior Técnica **Bauman** y de la Universidad **Lomonosov** fueron los primeros en ofrecer su sangre, lo mismo que militares de los cuarteles con asiento en Moscú, trabajadores de la fábrica **Serp Molot** y de otras empresas y organizaciones capitalinas.

viene de pág. 1

De pie y atentos

El pueblo armenio siempre estuvo atento a las necesidades de la humanidad. Donde fue recibido, sembró amor, paz, trabajo, progreso y fraternidad.

Hoy los pueblos del mundo le responden así también. En la Argentina así lo hemos comprobado. A través de nuestras organizaciones comunitarias como a través de los particulares, pueblo y gobierno argentino han manifestado su pesar por el doloroso trance que viven nuestros hermanos de Armenia. La Catedral San Gregorio El Iluminador, donde se centró la ayuda a las víctimas del terremoto, fue testigo presencial de esa solidaridad.

La ayuda aquí se organizó a través de una coordinadora quien ha creado las distintas comisiones adjuntas. La Comisión de Finanzas y Compras, invitó el sábado pasado a un grupo de empresarios de nuestro medio a participar de una reunión donde se juntó una muy importante suma de dinero para la compra de elementos producidos aquí, y posteriormente enviarlos a Armenia. A su vez las Comisiones de Damas y Jóvenes, están a cargo de la recepción de ayuda material, su clasificación y posterior enbalaje. Fue muy reconfortante ver el trabajo de todas estas comisiones, que no tuvieron día ni noche en su accionar.

Lamentablemente en nuestra hora de dolor y luto, nuestros **"hermanos"** y vecinos azerbaijanos invadieron las calles de Bakú expresando su alegría por lo sucedido y manifestando que el sismo no era otra cosa que el castigo de Alá.

Llorar y lamentarse hoy, no nos conduce a nada. Debemos fortalecernos mutuamente, atentos y en acción hasta que la población se haya acomodado en sus hogares, en paz y trabajo, para continuar construyendo para que los huérfanos y sobrevivientes puedan reponerse moral y materialmente de las secuelas producidas por este hecho.

¡INEDITO!

Armenios 89

La exposición de los armenios

En Mar del Plata - Enero y Febrero

60 STANDS EXCLUSIVOS PARA LA COLECTIVIDAD
INDUSTRIA - COMERCIO - PROFESIONALES - CULTURA
LA CAMARA ARGENTINO-ARMENIA
ADHIERE A ESTA AUTENTICA POSIBILIDAD DE EXPONER LA CAPACIDAD DEL EMPRESARIADO ARMENIO
Organiza: **La Cantera S.A.**
Pida informes a **ARMENIOS 89 TEL. 922-5844/2583/4583**

LICITACION

Restaurante y Confiterías
(totalmente instaladas)
Exposición de los Armenios
Enero y Febrero **Mar del Plata**

Gorbachov expresó telegráficamente su dolor

Moscú, (AP) El Secretario General del Comité Central del Partido Comunista y Presidente del Presidium del Sóviet Supremo de la URSS, Mijail Gorbachov, tan pronto como fue enterado de la tragedia armenia, envió desde Nueva York el siguiente telegrama de condolencias:

"Queridos compañeros: Acabo de enterarme de la grave desgracia que sufrió el pueblo de la República.

Me transmitieron que tuvo lugar un movimiento telúrico sin precedentes que causó consecuencias trágicas y la muerte de muchas personas.

A mí y a todos los representantes de la URSS que se encuentran aquí conmigo, este dolor nos conmovió hasta lo más profundo del alma.

En este momento difícil para el pueblo de Armenia quiero expresar mis más profundos sentimientos de condolencia y pésame a las familias que perdieron a sus parientes.

Acabo de tener una conversación con el compañero Nikolai Rizkhov, Presidente del Consejo de Ministros de la URSS. Por decisión del Buró político se creó una Comisión Gubernamental, la que él encabeza y que ya empezó a tomar las medidas prácticas urgentes para prestar toda la ayuda necesaria a la gente que está en desgracia.

Admiración, queridos compañeros, admiración. Ustedes pueden estar seguros de que en este momento de prueba todo el país está con ustedes.

Nadie permanece indiferente en Rusia

Todo el pueblo soviético, sin excepción de razas o nacionalidades, se ha volcado en una común acción de ayuda a los damnificados por la tragedia sísmica.

•Camiones cargados con colchones, frazadas, carpas, vajilla, medicamentos, equipos de transfusión, ropa infantil y hasta juguetes para los niños, llegan constantemente en programa de socorro.

•La campaña de donación de sangre iniciada en el país congrega en todas partes a largas filas de donantes que ofrecen su sangre por la salvación de sus hermanos.

•Los hospitales de diferentes ciudades han alistado más de cinco mil camas para la atención de los accidentados.

•Desde la primera hora de conocimiento de la tragedia, setenta y ocho médicos de distintas especialidades se trasladaron a las zonas en desgracia para brindar su asistencia, y están trabajando activamente.

•Los sindicatos han puesto a disposición de los sin techo cincuenta mil habitaciones en sanatorios y confortables hoteles turísticos en la costa del Mar Negro, Georgia, Krasnodar, Odesa y Nikolaevsk, a fin de no recargar las grandes ciudades y facilitar el abastecimiento.

LA UGAB. INSTA A LA MOVILIZACION ACTIVA

COMUNICADO

CON MOTIVO DE LOS HECHOS TRAGICOS ACAECIDOS EN LA REPUBLICA DE ARMENIA, URSS., LA UNION GENERAL ARMENIA DE BENEFICENCIA, FILIAL BUENOS AIRES, ENTIDAD FILANTROPICA CONSUSTANCIADA CON EL SENTIR DE SU PUEBLO, INSTA A LA MOVILIZACION ACTIVA EN PRO DE LA AYUDA MATERIAL Y ESPIRITUAL PARA LOS DAMNIFICADOS DE TAN TERRIBLE SUCESO.

INFORMAMOS TAMBIEN QUE NUESTRA COMISION CENTRAL CON SEDE EN NEW JERSEY (EE.UU.), ENVIA 2 AVIONES CON MATERIALES Y PERSONAL MEDICO PARA SOCORRER A NUESTROS HERMANOS.

TODA AYUDA SE RECIBIRA EN LA CATEDRAL SAN GREGORIO EL ILUMINADOR, CON SEDE EN LA CALLE ARMENIA 1353 DE ESTA CAPITAL.

MUCHAS GRACIAS

Caputo y el pésame de la UN

Nueva York (AP). El Presidente de la 43 Asamblea General de la UN y Ministro de Relaciones y Culto de la Argentina, Dante Caputo, expresó en la sesión matutina del organizmo un profundo pésame, en nombre de los miembros de la Asamblea y en el suyo propio, al gobierno y al pueblo de la URSS con motivo del gran desastre natural que azotó a Armenia y ocasionó trágicas víctimas y grandes destrucciones.

Dante Caputo patentizó la plena solidaridad de la comunidad internacional con el gobierno y el pueblo de la URSS.

UGAB envió dos aviones de socorro

La Unión General Armenia de Beneficencia, a través de su Consejo Central (USA), envió la semana pasada dos aviones con carga completa de alimentos, medicamentos y elementos de medicina, como así también a los médicos doctores Nadjarian y Demirdjian, a los efectos de hacer llegar los primeros socorros por parte de la Diáspora a nuestros hermanos que padecen las consecuencias del sismo.

La Comisión que preside nuestro Patriarca y Presidente Vitalicio Alex Manoogian, sigue permanentemente atenta a todo lo que acontece a la armenidad, manteniendo así su lugar primordial en la vida de la Diáspora armenia.

La solidaridad mundial es total

Nunca antes de esta tragedia el pueblo soviético había sentido la solidaridad internacional. Los medios de prensa informan con gran precisión las ayudas que llegan de todo el mundo y los mensajes de solidaridad de todos los Jefes de Estado y de Gobierno.

Constantemente arriban a Zvartnots aviones de Francia, Bélgica, Alemania, Bulgaria, Suiza, Noruega, Estados Unidos y de otros países, con alimentos, medicamentos, ropas y personal sanitario.

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.

773-2820 y 771-6500

U.G.A.B.

EXPOSICION DE LAMINAS

Tema: LAS IGLESIAS MEDIEVALES DE ARMENIA

Expresamente traídas por el Prof.

LAVRENTI BARSEGHIAN

Director de la Comisión Nacional de Reconstrucción de Monumentos Históricos de Armenia

Hasta 17 Diciembre de 1988
Lunes, Miércoles, Jueves y Viernes
de 20 a 22
Sábados de 19 a 21

Armenia 1322

Muestra fotográfica y artística de Jovenes armenios

Hasta 17 Diciembre de 1988
Lunes, Miercoles, Jueves y Viernes
de 20 a 22
Sábados de 19 a 21

Organiza Dto. Cultura
Liga de Jovenes

PROMOCION 1989

Tradicional Cena de los Viernes a partir de las 20.30 con los típicos platos de la cocina armenia

Armenia 1322

Asesoria técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales

ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA

Bme. Mitre 777 7° B. Capital
TE. 49-1942/1886

JOTOR SA

INVERSORA - FINANCIERA

La Empresa Líder del Mercado Inmobiliario

CENTRAL: Av. Callao 836 T.E. 41-8671/6093/5312
BELGRANO: Av. Cabildo 300 T.E. 771-4695 - 773-2748
CABALLITO: Av. Rivadavia 4309 T.E. 981-4536/3288
VICENTE LOPEZ: Av. Maipú 1601 T.E. 795-0934

La tragedia en imágenes

La desolación, dibujada en el rostro de algunos sobrevivientes.

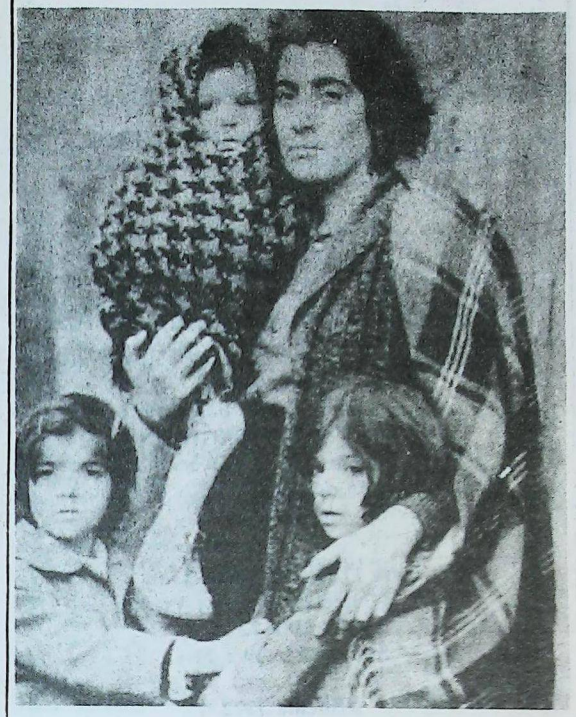

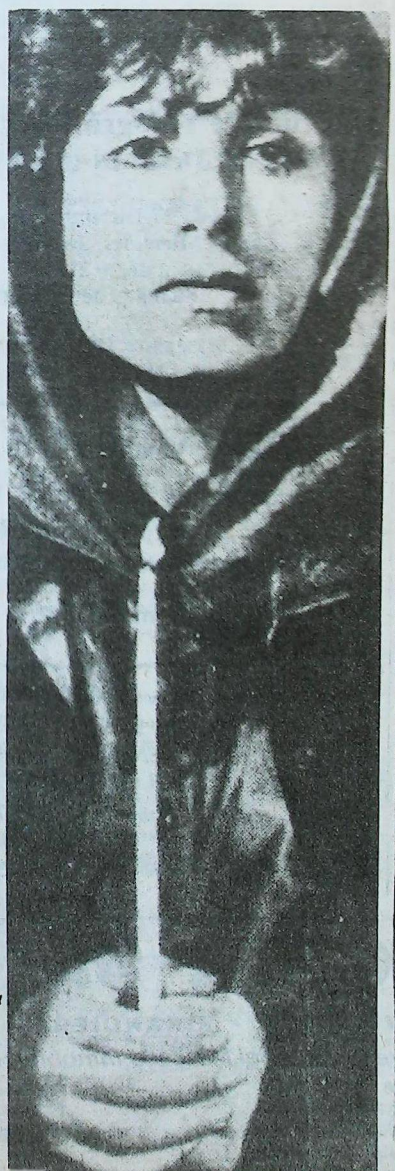

Una armenia ora en Jerusalén

Gorbachov (abajo, en el centro), con vecinos de Spitak.

Traslado aéreo de víctimas de la tragedia.

Mujeres y niños en una plaza esperan ser trasladados.

Una criatura fallecida es trasladada por un socorrista, tras la remoción de escombros en una de las ciudades más castigadas por el violento terremoto.

Mejores tiempos. Vista de la escuela de Leninakan, actualmente en ruina.

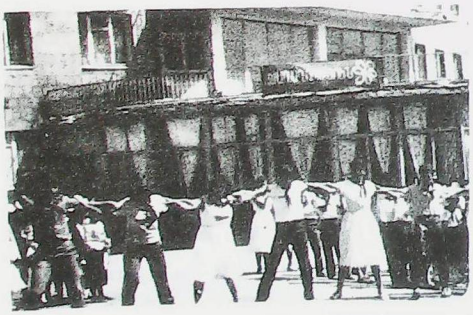

Kirovagan. Jóvenes estudiantes desfilan con la bandera armenia.

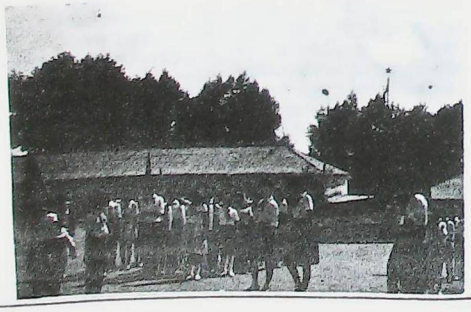

Hokehankisd - Karasunk

Con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento de nuestro querido esposo, padre y abuelo

Piuzant Kemandjian

invitamos a la Misa que se oficiará en la Iglesia Santa Cruz de Varak (Flores), el domingo 18 de diciembre de 1988.

Su esposa Eglantine Bartinian
Sus hijos Ofsanna, Berdjuhí y Dicran
Hijos Políticos: Aram Guezikaraian, Ricardo Marcarian y Rosemarie Haroutunian
Nietos Mariana, Gabriela, Marcela, Rodrigo, Alexis y Nicolás.

VIDEO Y FOTOGRAFIAS
VIDEOLOOK
JUNIN 49 3° J
TEL 953-4135 / 258-8786
PUBLICIDAD
SOCIALES
RETRATOS

Merceril S.A.
Larrea 237. Capital
T.E.: 48-9343

COCINA ORIENTAL
Especialidades Armenias
Sra. Valentina
Tel. 791-2349
-Trabajos sobre pedidos-

PROFESIONALES

ABOGADOS

Dr. Juan Carlos Merdinian
Abogado
Rondeau 578 TE. 051-45215
CORDOBA

CONTABILIDAD IMPOSITIVA

Dr. Ricardo Delanian
Estudio Contable Impositivo
Contador Público U.N.C.
Entre Rios 263 1° 4
T.E. 3-1141 CORDOBA

EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPEDIA
BARTAMIAN

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL
Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.
ORTOPEDIA
Bartamian
Av. Belgrano 1699 Tel. 45 5213 Bs. As.
Av. 7 N° 1134 Tel. 3 4935 La Plata

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian

TUCUMAN 1438 PISO 7°
T.E. 40-6809 / 7112 / 49-7049

Doctor

Luis H. Vertanessian

Escribano

Nueva dirección

Florida 375, 4° Tel. 334-5726/28

Recompenso

Hasta A 10.000 por datos concretos sobre autos o camiones abandonados en la vía pública

Accidentados

Adelantamos hasta A 100.000 por su daño físico o material Estudio Jurídico Dr. Nigolian

Erevan S.A.

Empresa gestora de recupero

Sarandí 461 2° A
941-9969

TERKA

S.A.C.I.F.I.yA.

Fábrica de tejidos

Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
T.E. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. T.E. 37-3829/6102

PROFESIONALES

MEDICOS

Dra. Azaduhi Libertad Telecemian de Anger
Médica - Psicoanalista
Miembro adherente de la Asociación Psicoanalística Internacional
Tratamiento de Familias, Parejas, Adolescentes y Adultos.
Bilinghurst 1663 P.B. D TE. 826-9267 91-8332

ESCRIBANO

GREGORIO HAIRABEDIAN
ESCRIBANO
Av. Roque S. Peña 570 331-5761 34-1579

Falleció el maestro Levón Vartabetian

El día 6 de diciembre, en horas de la madrugada, y a la edad de 88 años, falleció en la ciudad de Buenos Aires el maestro Levon Vartabetian, uno de los líderes de nuestra colectividad y figura conocida de la vida cultural y especialmente musical de la misma.

Sus restos fueron velados en la Iglesia Catedral San Gregorio El Iluminador, sitio en donde dirigiera a su querido Coro Gomidás y donde fue incesante el desfile de familiares, amigos y figuras representativas del quehacer de nuestra comunidad.

El día 7, a las 10 de la mañana, Monseñor Krikoris Pouniatian presidió un solemne ritual de requiem, acompañado por religiosos y diáconos quienes, a los sones de nuestros cánticos religiosos, oraron por el eterno descanso de su alma. En la parte final, Monseñor Pouniatian se dirigió a los presentes, llevándoles consuelo a los familiares y destacando las cualidades que como buen cristiano, como padre de familia ejemplar y como protagonista de la vida espiritual y cultural de nuestra comunidad, tuvo Levon Vartabetian.

Sus restos fueron sepultados junto a los de su querida esposa Arous, en el Cementerio Británico.

Coro Gomidás.

CONDOLENCIAS

La Regional Sudamericana de la Asociación Cultural Tekeyan, y el cuerpo de editores de "Sardarabad" y de la "Voz de Tekeyan", expresan sus profundas condolencias a Ema V. de Tchamitchian, a Gregorio y Jorge Vartabetian, a sus cónyuges Nichan Tchamitchian, Estrella Ashardjian y Silvia Miccio, a sus hijos y parientes, con motivo del fallecimiento de su querido padre, abuelo y pariente, Levon Vartabetian, y se asocian también al duelo de la colectividad armenia en general y en especial del Coro Gomidás, cuyo fundador y director fue por más de treinta y cinco años, rezando por el eterno descanso de su alma.

La imagen del maestro Levon Vartabetian quedará por siempre grabada en la historia de nuestra colectividad, como figura ejemplar por su dedicación y empeño en bien del resplandecimiento de la Iglesia Apostólica Armenia y de nuestra milenaria cultura.

El maestro Vartabetian fue, asimismo, una de las primeras personas que alentaron el nacimiento de Sardarabad, y siempre mantuvo una simpatía especial para con la Asociación Cultural Tekeyan con cuyos ideales comulgaba ampliamente.

Eterno descanso a su alma.

"Hominaticum"

En la antigüedad se denominaba homenaje (del latín homo-inis) al juramenteo solemne de fidelidad hecho a un rey o señor; implicaba sumisión, veneración y respeto hacia una persona. El Señor le levantaba, lo tomaba de sus manos, le besaba en la boca y declaraba que le recibía como a su hombre, juramento que se prestaba sobre el Evangelio o sobre reliquias.

El viernes 2 de diciembre, convocados por la Asociación Cultural Hamazkain Buenos Aires y con las palabras de apertura de su presidente, el señor Yervant Abadjian, nos encontramos un grupo de connacionales para homenajear al maestro Levón Vartabedian en una demostración, justamente, de respeto y veneración a quién entregó su sensibilidad, su trabajo, su don de humildad al servicio de una causa: mantener y difundir la cultura armenia a través de sus enseñanzas que, como músico, inspirador, creador y director del coro Gomidás, entregó a nuestra colectividad.

En el auditorio Armenia estos sentimientos se transformaron en música y poesía, interpretados por exponentes culturales de la comunidad armenia: El coro juvenil Shnorhali de la U.G.A.B., la mezzosoprano Susana Karamanian, la poesía en la voz de Mari Ebekian de Momdjian y la primera agrupación musical de nuestra colectividad, el Coro Gomidás.

Llevó su palabra al homenajeado el Sr. Kevork Sarafian, auténtico luchador de la cultura, desde los inicios, junto al maestro Vartabedian.

En nombre del coro Gomidás dirigió unas palabras el Sr. Miguel Barsamian. La palabra del maestro, expresando sus vivencias, emocionó al auditorio que de pie testimonió, en aplausos, un reconocimiento a su dignidad y trayectoria. Cerró el homenaje Monseñor Krikoris Pouniatian con sentidas e inteligentes palabras.

Quien ha vivido de cerca la historia de nuestra colectividad, quien ha crecido junto con las luchas, sinsabores, sacrificios, alegrías y éxitos del maestro Levón Vartabedian, quien ha aprendido de sus experiencias, de su autenticidad cómo **ser armenio**, de su vocación de servicio, de su hombría límpia y transparente, ha participado con muchísima emoción de este homenaje y, como en la antigüedad, **"le ha levantado, tomado sus manos, besado en su boca y juramentado su ideal"**: Servir a la Cultura Armenia.

Diana K. de Sarafian

Ensayo de análisis sociológico

La emigración de Armenia

Por el Prof. K. Khurlopian
Traducción Berg Agemian

3. LAS CAUSAS DEL DEBILITAMIENTO DEL CURSO DE ADAPTACION NATURAL DEL REPATRIADO

La decisión de llevar a cabo la repatriación fue recibida con gran entusiasmo por la población oriunda, a la que se le informó que sus hermanos emigrantes, que padecían la explotación capitalista en tierras extrañas, regresaban a casa. El pueblo compartió con gran sentimiento patriótico su reducida vivienda y sus limitados recursos. Se imaginó que del exterior vendrían hermanos desfallecientes, desdichados y famélicos. Y de pronto se encontró frente a familias numerosas y sanas, muchas de ellas cargadas de efectos, para los cuales resultaba insuficiente el espacio habitable que se le destinaba. En cada una de las familias del heroico pueblo patrio había una gran pérdida humana. Los enseres de la casa habían sido o vendidos o utilizados como combustible. La casa estaba vacía. Esta realidad originó en ciertos ambientes y grupos una tirantez socio-sicológica entre los recién llegados y los oriundos. Esto no hubiera ocurrido si a la población se le hubiera proporcionado una información veraz. Mucha gente, ante este hecho real, desde Bakú hasta Erevan le decía al repatriado: "¿Por qué vinieron, si vivían en estas condiciones?" **Al habitante oriundo, al pueblo patriota y heroico no se le habían participado los verdaderos motivos de la repatriación. Fundamentalmente se había puesto el acento en la faz propagandística: la Armenia Soviética salvaba a sus hermanos emigrantes que padecían en el exterior.** No hay dudas, empero, de que no eran pocos los habitantes que comprendían profundamente el verdadero sentido de la inmigración.

La comunicación entre la población oriunda y los repatriados, la profundización del vínculo y el trato recíproco entre ellos fue perjudicado, también, por el incomprensible intento de categorizar los distintos niveles de ambos. El nuevo ciudadano tenía, sin duda, claras dificultades. Era natural que su mundo interior y sus costumbres entrañaran una deshabituación y una falta de acomodamiento a las nuevas condiciones, búsquedas y vacilaciones de adaptabilidad propias del hombre que había cambiado su medio ambiente. Era indispensable ayudarlo en esas cuestiones. Pero, en lugar de ello, se concibió el punto de vista según el cual entre los repatriados era incomparablemente más bajo el nivel del conocimiento ideológico-político, y que el tema prioritario del pueblo oriundo y de las organizaciones de Armenia era desarrollar una amplia tarea educativa para suprimir esa diferencia.

El curso de adaptación de los repatriados se dificultó y el trato recíproco con los oriundos se debilitó como consecuencia, también, de tres factores que se manifestaron posteriormente, tras varios años de haber inmigrado o en el decurso de un largo período. **Uno de esos factores era el incomprensible e injustificado exilio en masa.** El armenio que había inmigrado para contribuir al progreso de su patria y con el sueño de hallar justicia e igualdad de derechos, sintió el violento golpe de la arbitrariedad stalinista. Y se convirtió en un exiliado siberiano privado de sus derechos. Esta dura sacudida repercutió sobre la armenidad entera (oriunda, repatriada, diasporánea); el segundo, **era la propensión a deslindar en la presencia de los repatriados el incremento de los fenómenos considerados negativos en Armenia.** Cierta gente incluso comenzó a sostener que, en las relaciones Diáspora-Armenia, en lugar de influir **positivamente** la patria sobre la diáspora, era ésta la que influyó **negativamente** sobre Armenia. Indudablemente, las particularidades que movieron a la lucha ideológica en las condiciones de la Guerra Fría, del culto a la personalidad y del estancamiento, tuvieron su decisiva gravitación en el robustecimiento de esos factores.

Como hemos señalado, en las causas que generaron la repatriación gravitaban específicamente lo ideológico y lo práctico, que, en diversos grupos e individuos, adquirían interpretaciones particulares. Apuntamos que ciertos repatriados estaban convencidos de que las características negativas de sus hábitos y nociones, productos del medio capitalista, en las condiciones socialistas desaparecerían, ya que era éso lo que deseaban, pues aspiraban a trabajar noblemente por la prosperidad de la patria.

En determinadas circunstancias, en Armenia se creó una situación no prevista, la cual dificultó igualmente el curso de adaptación del repatriado. **Los dos grupos -el "práctico" y el "idealista" -de repatriados se dividieron y gradualmente se polarizaron.** En la diáspora creían que la "gente práctica", la cual se había procurado grandes utilidades mediante diversas taimerías, cambiaría al llegar a la patria, por cuanto bajo el sistema soviético no habría lugar para tales elementos. Pero esta clase de gente comenzó a ponerse a flote. Vinculándose con la "gente práctica" del lugar entró a obtener buenas, inmejorables y excelentes condiciones y a sacar fruto de relaciones ventajosas. Cuanto más se profundizaba este estado de cosas, tanto más se debilitaban las razones positivas que los habían impulsado a repatriarse. **Los repatriados idealistas merecieron un desigual y menor estímulo material y moral. Los idealistas se resintieron y se desencantaron, por cuanto tenían fe y esperaban que en el sistema soviético serían considerados, apreciados y alentados prioritariamente. Pero sucedió de manera tal que ese derecho lo conquistaran los "prácticos".**

Al principio los idealistas resistían con tenacidad. Pronto se dividieron ellos también. Una parte se unió a los "prácticos", y la otra se volvió enojadiza, irritable y sintióse humillada. **A los "idealistas" y a los "prácticos" los conmovió la prueba de que quien da mucho al socialismo y a la patria recibe menos de ellos, y quien da menos a la patria y al socialismo recibe más de ellos. La alteración del principio de distribución del socialismo, la injusticia distributiva aplicada en las condiciones del stalinismo y el estancamiento alejaba de sus posiciones al "idealista", y privaba al "práctico" de ser reeducado en su verdadero anhelo íntimo.**

La emigración comenzó con los "ricos", con la gente que puso en práctica magníficamente su astucia "capitalista" en las condiciones soviéticas, aunque al inmigrar había resuelto desembarazarse de tales procedimientos. Gradualmente se debilitaron y desaparecieron de su conciencia los motivos que los animaron a repatriarse. La emigración se convirtió en un estado natural. Posteriormente, la tendencia a emigrar se trasladó a los grupos idealistas.

4. DEFICIENCIA EN LA EXPOSICION DEL SIGNIFICADO NACIONAL E INTERNACIONAL DE LA REPATRIACION

Una serie de competentes jóvenes repatriados, de resultas naturales o como fruto de una percepción natural, llegaron a ocupar funciones públicas. Se esperaba que ese fenómeno tuviera un sensible efecto ordenador tanto en la Diáspora como también en los nuevos ciudadanos de Armenia. Esto último no tuvo lugar, por cuanto **dichos funcionarios permanecieron aislados de las masas repatriadas y no fueron aceptados por éstas como sus conductores, su fuerza condyuvadora, su respaldo.** Y en realidad hacían mucha falta esas fuerzas, las que podrían optimizar la tarea de adaptación de los repatriados y allanar sus vínculos, sus relaciones con los organismos estatales, gubernamentales, educacionales y culturales. Señalemos, al mismo tiempo, que **en la difusión de los éxitos logrados particularmente por los repatriados casi no se escribió sobre el significado nacional e internacional de la repatriación. Los trabajos historiográficos publicados acerca de la repatriación son, mayormente, descriptivos y casi no registran problemas de carácter historiográfico, cultural, sociológico y etnológico. En ellos se percibe escasamente la inquietud por exponer los patrones del reagrupamiento del pueblo armenio, del restablecimiento de la unidad del pueblo armenio, de la conformación de la nueva cultura armenia. En la actual literatura armenia no encontramos grandes o significativos trabajos consagrados a la repatriación,** particularmente en prosa. Este vacío también jugó su rol. Cabe señalar asimismo la proclividad de cierta gente a subestimar la repatriación.

La evaluación polifacética y objetiva del significado de la inmigración, la exposición de su carácter nacional e internacional, no sólo hubiera cambiado la actitud hacia el repatriado y la Diáspora, sino qua habría arraigado en la conciencia del inmigrante un sano sentimiento de dignidad nacional, autoconfianza y una activa disposición optimista.

La actitud asumida en la patria hacia las organizaciones diasporáneas y sus hombres públicos, el peso específico del rol reservado a los repatriados en la cooperación Patria-Diáspora también gravitan sensiblemente en el curso de adaptación del repatriado, en sus expectativas y en su conducta ideológica. Cabe observar un interesante detalle de reciprocidad. La ejecución de determinado punto de vista produce una circunstancia: cuando, en la cooperación Diáspora-Patria, la emigración determina limitar la participación de los repatriados, éstos acicatean la emigración, lo cual repercute negativamente en el fortalecimiento de dicha cooperación.

Continuará

WILTON PALACE HOTEL

Av. Callao 1162
Tel. 41-9483

Buenos Aires
Argentina

Lutufyan Hnos. S.A.

Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738 **Cap. Fed.**
Francia 275 **San Martín** (Pcia. de Bs. As.)

Electrónica DE LA PAZ
de Esteban Minassian
Service
especializado en:
TV Color y Video - Todas las Marcas
Ciudad de la Paz 1782 - TE. 783-1109/785-6646

SINTONICE
AUDICION CULTURAL
TEKEYAN
La cultura y el quehacer de la armenidad
Domingos de 10,5 a 11 horas.
CX. 10 Radio Continente (Uruguay)
(735 khz. al lado de Radio Mitre)

Importante Empresa
Textil
NECESITA

para su Planta ubicada en Mercedes
(Prov. de Bs. Aires)

Encargado para Expedición, *con experiencia en el área*
Para sus Plantas de Mercedes (Prov. de Bs. Aires) y Prov. de La Rioja

Porteros y Serenos, *con probada actuación en puestos similares*

Se requiere *que los postulantes acrediten amplias referencias que avalen su conducta de trabajo y moral*

Se ofrece: *buen sueldo, vivienda para el grupo familiar, estabilidad*

Los postulantes deberán escribir o presentarse, detallando antecedentes laborales y pretensiones, a Gerente de Personal.
Av. de los Constituyentes 2442
San Martín Provincia de Bs. As.

Vazkén Iº restablecerá la Diocesis de Artsaj

Su Santidad Vazkén I°, Catholicós de todos los Armenios, acaba de anunciar que habrá de restablecer la antigua diócesis de Sunik, que comprende las regiones de Zanguezur y Artsaj.

Este anuncio fue formulado durante la entrevista que Su Santidad concediera, el 14 de noviembre pasado, al periódico Sovetakan Hayastan. El Catholicós dijo que actualmente se encuentra trabajando por la reapertura de unas pocas Iglesias y Monasterios en Artsaj, donde en 1932 funcionaban activamente 18 monasterios y 100 iglesias.

El Catholicós enfatizó que con la nueva política soviética de apertura, la Iglesia Armenia tiene ahora la oportunidad

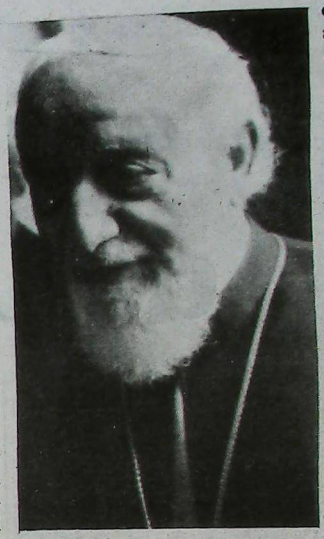

de continuar su misión secular al servicio de Armenia y de los Armenios. Dijo que durante los pasados meses iglesias y monasterios fueron reabiertos en Armenia, como así también la Iglesia Armenia en Leningrado, donde recientemente se celebró el primer Badarak. También llamó a la erección de una nueva catedral en Erevan, similar en su estilo arquitectónico a la Iglesia de Zevartnotz.

Su Santidad expresó **su profundo pesar por la ola de emigración desde Armenia,** e hizo un llamado para detener esa hemorragia, mencionándolo como **el problema más crítico y amenazante** en la existencia de Armenia y de la Madre Patria.

Tres mil años de historia

Así sintetiza Clarín la historia de Armenia

La República Soviética de Armenia, anexada a la URSS en 1920, es sólo una parte de lo que antes fue un gran país. En este siglo se suele citar un ejemplo elocuente: según las fronteras establecidas por el presidente norteamericano Wodroow Wilson en 1920, a Armenia le correspondía un territorio de casi 170.000 kilómetros; actualmente, como una de las 15 repúblicas socialistas de la URSS, sólo tiene 29.000.

Estas pérdidas territoriales en realidad forman parte de una gran tragedia que parece perseguir a este pueblo de origen indoeuropeo: solamente en este siglo,, más de 1.500.000 armenios fueron masacrados por los turcos a partir del 24 de abril de 1915, en lo que se reconoce como el primer genocidio del siglo XX. En 1918 Armenia logró una efímera independencia hasta 1920, año en que pasó a formar parte de la URSS.

El reconocimiento de esa masacre y la recuperación de los territorios ocupados por la fuerza durante el Imperio Otomano siguen siendo una reivindicación de gran parte de los aproximadamente 3.500.000 armenios que viven repartidos en la URSS y 2.000.000 en el resto del mundo. Más allá del sueño de recuperación del gran pasado de Armenia, una obsesión que persiguió a generaciones de historiadores y poetas, los hombres de ese origen de hoy reclaman, además de los inmensos territorios ocupados por los turcos, la devolución a la Armenia Soviética de las provincias de Akhalkalak y Lori (Georgia), la provincia de Karabaj (Azerbaijan) y Najichevan, todas en territorio soviético. Parte de los conflictos registrados últimamente - los progroms perpetrados contra la población armenia en Azerbaijan- guardan relación con ese conflicto.

Este permanente escamoteo ha forjado la tradición de un pueblo laborioso, tenaz, consecuente con sus ideales. Mayoritariamente cristiano, el pueblo armenio tiene diferencias abismales con los turcos (a nivel racial, religioso, lingüístico y político), posee una cultura de 3.000 años y su capital actual es Ereván, donde vive un tercio de la población. Privilegiada por su clima templado, la agricultura de este territorio (montañoso en el 70%), produce frutas, hortalizas, vinos y tabaco, junto con la minería y la generación de energía con las que abastece también a las vecinas repúblicas de Georgia y Azerbaijan. Además de una industria de electrodomésticos, máquinas y herramientas, Armenia produce también grandes sistemas electrónicos de computación.

Después de la capital Ereván, Leninakán (ex Alexandropol), con 170.000 habitantes, es la segunda ciudad en improtancia y está a 1.500 metros de altura, rodeada de montañas. Leninakán es una de las urbes más antiguas de Armenia y posee numerosos monumentos históricos. A partir de la anexión soviética fue convertida en importante centro comercial.

Por su parte, Kirovakán, otra de sus ciudades importantes, con 120.000 habitantes y a 1.350 metros de altura, es otro de los grandes centros industriales del norte de Armenia. Precisamente a mitad de camino entre estas dos ciudades se encuentra Spitak, completamente destruída por el terremoto y en la que vivían 14.000 personas.

Hasta el momento no se sabe cómo afectó el sismo a una de las valiosas tradiciones de las que se enorgullece el pueblo armenio: su arquitectura. Se sabe que en su territorio todavía se pueden apreciar construcciones que forman parte -según los estudiosos-"de lo mejor de la arquitectura cristiana". Su frondosa historia literaria, sus artes plásticas y su artesanía - es proverbial la habilidad de los armenios en el ramo textil- han cimentado largamente esa fama.

ԱՀԱՒՈՐ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ

. Բոլոր հայ գաղթօճախներու մէջ կը կազմակերպուին օգնութեան աշխատանքներ:
. Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը իր բոլոր միջոցները ի սպաս կը դնէ Հայրենիքին, անմիջապէս առաքում մը կատարելով դեղօրայքի եւ բժիշկներու՝ աղէտեալ շրջանին:

- Կորպաչէվ կը յետաձգէ իր շրջապտոյտը եւ անմիջապէս կը վերադառնայ Սովետական Միութիւն, անձնապէս այցելելով աղէտեալ վայրերը:
- Բովանդակ Սփիւռքահայութիւնը կը սգայ իր տասնեակ հազարաւոր հարազատներուն՝ կորուստը:

ՇՐՋԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ՝ ԱՂԷՏԵԱԼ ՎԱՅՐԵՐԸ: ՆԵՏԸ ՑՈՅՑ ԿՈՒՏԱՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ԿԵԴՐՈՆԸ.

Լուրը ահաւոր եւ անհաւատալի է: Համայն հայութիւնը սուգի մէջ է եւ աշխարհի բոլոր հայ գաղթօճախները ընդհանուր զօրաշարժի մէջ, կը կազմակերպեն օգնութեան աշխատանքներ: Նմանապէս՝ գաղութիս երեք ազգային կուսակցութիւնները միացեալ մամլոյ հաղորդագրութիւնով մը կոչ կ'ուղղեն բոլոր ազգայիններուն որ հագուստեղէնի, դեղօրայքի եւ պարէնի շուտափոյթ օժանդակութիւն հասցնեն, այս նպատակին համար ստեղծուած ֆոնտին Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարը, Արմենիա 1858, Պուէնոս Այրէս:

Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչական Ժողովը անմիջապէս գործի լծուելով երկու օդանաւ լեցուն դեղօրայք եւ բժիշկներ կ'առաքէ աղէտեալ վայրերը:

Տակաւին Սումկայիթի, Ղարաբաղի, Կիրովապատի եւ Նախիջեւանի տխուր յիշատակով դառնօրէն համակուած Մայր Հայրենիքը, իր գոյառման 68րդ տարեդարձէն հազիւ շաբաթ մը ետք՝ թատերաբեմը կը հանդիսանայ նոր եւ ահռելի ողբերգութեան մը: Այս անգամ բնութիւնն է որ կը շղթայազերծէ իր կատաղի ոյժերը, հարուածելով Հայաստանի Հիւսիս-Արեւմըտեան շրջանը գտնուող երեք քաղաքները՝ Սպիտակ, Կիրովական եւ Լենինական, Մայրաքաղաք Երեւանէն առաւել կամ նուազ 150 Քմ. հեռաւորութեան վրայ:

Անլուր եւ -80 տարիներէ ի վեր ամբողջ կովկասեան շրջանին մէջ-, աննախընթաց երկրաշարժ մը կատարելապէս կը քանդէ Սպիտակը, 30% Լենինականը, եւ մասամբ Կիրովականը, հնձելով տասնեակ հազարաւոր կեանքեր, ուր շատ մեծ է փոքրերու եւ պատանիներու թիւը:

Երկրաշարժը, որուն կեդրոնը կը գտնուի 220 հազար բնակիչ հաշուող Հայաստանի երկրորդ կարեւոր քաղաք՝ Լենինականի մէջ, զգացուած է նաեւ սահմանակից Թուրքիոյ -ուր կան 5 մեռեալներ- եւ Վրաստանի մէջ:

Այս ահաւոր կացութեան առջեւ՝ Խ. Միութեան ղեկավար Միխայիլ Կորպաչէվ, որ Միացեալ Նահանգներ կը գտնուէր պաշտօնական այցելութեամբ, որոշեց ցաւակցութեան հեռագիր մը Հա-

(ՇԱՐ.Ը 11-ՐԴ ԷՋ)

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

Բեկեալ սրտով ու արտասուքով բերում ենք ձեզ գոյժը Դեկտեմբերի եօթի ահաւոր երկրաշարժի, որ կործանեց մեծ մասամբ Լենինական, Կիրովական, Ստեփանաւան քաղաքները եւ ամբողջապէս Սպիտակ քաղաքը ու մօտակայ գիւղերը:

Կան բազում տասնեակ հազար մեռեալներ եւ նոյնքան ծանր վիրաւորներ: Նաեւ աւելի քան հարիւր հազար անօթեւան մնացածներ: Լենինականի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին կանգուն է. փլուած է միայն զանգակատունը:

Պետական բացառիկ միջոցառումներ են ձեռնարկուել կեդրոնական կառավարութեան անմիջական օժանդակութեամբ: Դրացի երկրից վերջին շաբաթներին Հայաստան ապաստանած շուրջ վաթսուն հազար գաղթականների ծանր կացութեան մէջ, վրայ հասաւ նաեւ երկրաշարժի այս պատուհասը՝ եռապատկելով աղէտեալների թիւը:

Հայրական կոչ ենք յղում Զերդ Սրբազնութեան, թեմական եկեղեցական մարմիններին, ազգային եւ բարեսիրական կազմակերպութիւններին ու համայն հայ հաւատացեալ մեր ժողովուրդին, անյապաղ կազմակերպել համազգային հանգանակութիւն, օգնութեան հասնելու աւելի քան 100.000 աղէտեալներին եւ բացառիկ նուիրաբերումներով նպաստելու կործանուած քաղաքների վերաշինութեան գործին:

Մայր Հայրենիքը եւ Ս. Էջմիածինը սպասում են Սփիւռքի հայորդիների առատաձեռնութեանը:

«Մինչեւ ե՞րբ, Տէ՛ր, մոռանաս զիս ի սպառ, մինչեւ ե՞րբ դարձուցանես զերեսս քո յինէն: Նայեա՛ եւ լուր ինձ Տէ՛ր Աստուած իմ: «(Սաղմ. ԺԲ 114):

Վշտաբար սրտով եւ օրհնութեամբ

ՎԱԶԳԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՄԱՄԼՈՅ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

7 Դեկտեմբերին, Լենինական, Կիրովական եւ Սպիտակ քաղաքները կործանած եւ տասնեակ հազարաւոր զոհեր պատճառած երկրաշարժի ահաւոր աղէտին դէմ յանդիման, արժանթինահայ գաղութը իր ազգային - քաղաքական երեք կուսակցութիւններուն -Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւն, Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւն եւ Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւն- ճամբով իր անհուն վիշտը կը յայտնէ եւ ինքզինք զօրաշարժի մէջ դնելով կոչ կ'ուղղէ գաղութի իւրաքանչիւր անդամի եւ հաստատութեան, որ իրենց շուտափոյթ օժանդակութիւնները հասցնեն երկրաշարժի զոհերուն եւ Խորհրդային Ատրպէյճանէն բռնի տեղահանուած եւ Հայաստան հաստատուած հայ գաղթականներուն յատկացուած Օժանդակութեանց ֆոնտին:

Կենսական անհրաժեշտութիւնը կը զգացուի հագուստեղէնի, դեղօրայքի եւ պարէնի:

Օժանդակութիւններու կեդրոնացման վայր նշանակուած է Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարը, Արմենիա 1353, Պուէնոս Այրէս:

Երկրաշարժի այս աղէտը կու գայ աւելնալու հայ ժողովուրդին այս օրերուն ապրած մէկ այլ ողբերգութեան վրայ, որն է Խորհրդային Ատրպէյճանէն բռնի ուժով տեղահանուած եւ Հայաստան ապաստանած տասնեակ հազարաւոր հայ գաղթականներուն ողբերգութիւնը: Այս տեղահանութիւնները կը շարունակուին Ատրպէյճանի մէջ, ուրտեղի հայ փոքրամասնութիւնը ենթակայ է բռնաբարումներու, փոկորմներու, հալածանքի եւ աշխատանքէ բռնի արձակումի:

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարը բաց պիտի մնայ 24 ժամ ընդունելու համար օժանդակութիւնները:

60 ԱՄԵԱԿ՝ ՎԱՐԱԳԱՅ ՍՈՒՐԲ ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՒ ԱՐԾՐՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ֆլորէսի Վարագայ Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ եւ Արծրունի Ազգ. Վարժարանի 60 Ամեակի եզրափակիչ հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Շաբաթ, 12 Նոյեմբերի երեկոյեան, վարժարանի «Եդուարդ Պօյաճեան» հանդիսասրահին մէջ, հովանաւորութեամբը՝ Թեմիս Բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Գրիգորիս Եպս. Բունիաթեանի եւ ներկայութեամբը՝ գաղութիս զանազան հայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու եւ այլ ազգայիններու:

Ցունկայս մէկ վայրկեան լռութեամբ յարգելէ ետք նորոգ վախճանեալ Արժ. Տ. Կոմիտաս Քհնյ. Տէր Թորոսեանի (եկեղեցւոյ նախկին հովիւ) յիշատակը, ինչպէս նաեւ հանգուցեալ հոգաբարձուներուն, Սրբազան Հայրը աղօթքով կատարեց հանդիսութեան բացումը. եղաւ արտասանութիւն. «Տիկնանց» եւ «Մայրերու» յանձնախումբերուն պատրաստած ճաշերու սպասարկման ընթացքին, հանդիսավար Կարապետ Թօփալեան կատարեց եկեղեցւոյ եւ վարժարանի պատմականը, Հոգաբարձութեան ատենապետ՝ Պրն. Ռոպերթօ Սարգիսեան դըրւատեց 60 տարիներու ընթացքին, հաստատութիւններուն կատարած դժուարին գործը, հայապահպանման գծով, շեշտելով զայն յարատեւելու անհրաժեշտութիւնը. դարձեալ կը կատարուի արտասանութիւն մը. Պրն. Ճորճ Պուշինճեան Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ Կեդրոնական Վարչութեան անունով կը շնորհաւորէ Ցոբելեար զոյգ հաստատութիւններու հոգաբարձութիւնը, մաղթելով իրենց նորանոր յաջողութիւններ:

Սրբազան Հայրը շնորհաւորեց Արժ. Տ. Զարեհ Քհնյ. Սահակեանը, Հոգաբարձութիւնը, տնօրէնութիւնըն ու ուսուցչական կազմը, թելադրելով որ պայծառ պահուի մեր ջերմեռանդ մամիկներու Աղօթքի տունը, եւ նորանոր յաջողութիւններ կը մաղթէ պատասխանատուներուն:

Երեկոն կը շարունակուի, հանդիսավարը կը գնահատէ նախկին սաներու նիւթական, թէ՛ բարոյական աջակցութիւնը, վերջին 5 տարիներու ընթացքին, որուն շընորհիւ բարենորոգուեցաւ մանկապարտէզի բաժինը. կարդացուեցան շնորհաւորական նամակները Խրիմեան Կրթ. Հիմնարկութեան Հոգաբարձութեան, եւ Արժ. Տ. Շաւարշ Աւագ Քհնյ. Մեհրապեանի, որ այս առթիւ եկեղեցւոյ նուիրեց արծաթապատ «Իւղարերից Աւետարան» եւ «Ատենի Աւետարան»:

Սրբազան Հայր սկիզբ կուտայ մոմավառութեան արարողութեան. 60 ազգայիններ կը ներկայանան -գլխաւորութեամբ՝ Բարերարուհի Տիկ. Մարթա Տիարպէքիրեանի, Հ.Օ.Մ.ի Շրջ. Վարչութեան եւ Ֆլորէս - Փոմփեժա մասնաճիւղի, եւ յոբելեար հաստատութիւններու ներկայացուցիչներուն - վառելու համար աւանդական կարկանդակի վրայ զետեղուած 60 մոմերը՝ 60 Ամեակը խորհրդանշող, եւ ստանալու նուէրներ:

Երգի եւ պարի ուրախ մթնոլորտի մը մէջ շամպանիայով լեցուն բաժակները կը բարձրանան կենացը Մայր Եկեղեցւոյ անսասանութեան, փառապանծ հայրենիքի անվտանգութեան, եւ մեր Արդար Դատի բարւոք լուծման:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՃԱՇԿԵՐՈՅԹԸ

3 Դեկտեմբերի Շաբաթ գիշեր Օթէլ Քասթելարի սըրահներուն մէջ տեղի ունեցաւ Հ.Մ.Մ.ի Պուէնոս Այրէսի մասնաճիւղին կազմութեան առաջին տարեդարձի ճաշկերոյթը, միութենականներու եւ համակիրներու ներկայութեան, ուր օրուան նշանակութեան մասին ելոյթ ունեցաւ Տոքթ. Գրիգոր Մուշեան, ինչպէս նաեւ շընորհաւորական խօսքը բերաւ բարերար Պր. Միհրան Աւագեանը, որ ուղղակի հիմնադիրը կը հանդիսանայ մասնաճիւղին:

Ճաշկերոյթի սարքումը մաս կը կազմէր Շարժում Մշակութային Միութեան եւ Հ.Մ.Մ.ի միացեալ աշխատանքին, որը իր լրումին պիտի հասնէր, 5 Դեկտեմբերի օրուան գեղարուեստական համերգով, մասնակցութեամբը՝ համբաւաւոր էսթրատային մեներգիչ Ցարօ Բուրեանի:

Ցարօ Բուրեան, պարանցիկ այս ճաշկերոյթին եւս բերաւ իր մասնակցութիւնը, իրերայաջորդ երգերովը, որոնք մեծ խանդավառութիւն պատճառեցին ներկաներուն:

ՅԱՐՕ ԲՈՒՐԵԱՆԻ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵԼՈՅԹԸ

5 Դեկտեմբերի Երկուշաբթի գիշեր, «Էլ Կլօպօ» թատերասրահին մէջ հոծ բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ Ցարօ Բուրեանի ժողովրդային եւ էսթրատային երգերու հարուստ ցանկը, ուր համակրելի եւ տաղանդաւոր մեներգիչը իր համբաւին արժանի ելոյթով խանդավառեց ներկաները: Ցարօ Բուրեանի երգացանկը հարուստ էր հայաստանեան եւ միջազգային արժէքով անգլերէն, սպաներէն եւ արաբերէն երգերով: Ան, յատկապէս Լոնտոնէն եկած է, էմբրէսարիօ ունենալով բարերար Պր. Միհրան Աւագեանը, որ որպէս հնչակեանական, Շարժումի Տան մէջ ունեցած է ընկերական հանդիպում Շարժում Մշակութային Միութեան վարչութեան հետ:

Անդրադառնալով Ցարօ Բուրեանի երաժշտական ելոյթին, կ'արժէ ընդգծել թէ իր երաժշտական գերազանցիկ արտայայտութեամբը ան իրաւունք կը շահի ոչ միայն հայ շրջանակի մէջ այլեւ միջազգային չափանիշով «շովման»ի համբաւը շահելու: Ան, իր երգիչի համբաւը տարածած է Լիբանանէն մինչեւ Պարսկաստան, Եգիպտոսէն մինչեւ Գանատա, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն մինչեւ Լոնտոն եւ Հարաւային Ամերիկայի այս հեռաւոր ափերը, սկըզբունք ունենալով ծառայել իր ժողովուրդին, հայ երգին, լեզուին, այս հաշուով՝ անոր երաժշտական մշակոյթին:

ՔԱՌԱՍՈՒՆՔ

Կիրակի, 18 Դեկտեմբերի առաւօտեան, յաւարտ Ս. Պատարագի, Հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Վարագայ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ մէջ, մեր Ամուսնոյն, Հօր եւ Մեծ Հօր՝

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՄԱՆՃԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Այրին՝ Տիկ. Էկլանթին Պարթինլեան
Զաւակներ՝ Օվսաննա, Պերնուհի եւ Տիգրան
Փեսաներ՝ Արամ Կէօզիքարաեան եւ Ռիգարտօ Մարգարեան
Հարսը՝ Ռօզմարի Յարութիւնեան
Թոռներ՝ Մարիանա, Կապրիէլա, Մարսէլա, Ռոտրիկօ, Ալեքսիս եւ Նիքոլաս

Վահէ Զըննոզեան Հայկական Ուսուցչանոց

Բացուած են երկրորդ տարեշրջանի արձանագրութիւնները
Առաջին դասարանի համար կ'ընդունուին
- Հայկական երկրորդականներէ շրջանաւարտ աշակերտ-աշակերտուհիներ
- Հայ դպրոցներու մէջ պաշտօնավարող ուսուցիչներ
- Հայերէնի բաւարար ծանօթութիւն ունեցող երիտասարդ-երիտասարդուհիներ

Դասաւանդուող նիւթեր

Հայերէն (գրաբար, աշխարհաբար), Հայոց Պատմութիւն, Հայ Գրականութիւն, Հայ Եկեղեցւոյ պատմութիւն.

Teoria de la Educación, Elementos de Filosofía, Teoría del Aprendizaje, Psicología Evolutiva.

Արձանագրութեան եւ յաւելեալ ծանօթութիւններու համար՝ դիմել Ս.Գ.Լ. Կրթ. Հաստատութիւն, Գ. ԶԸՆՆՈԶԵԱՆ Երկրորդական, *Armenia 1353, Capital*, ժամը 10–14, ամէն օր, բացի Շաբաթ եւ Կիրակի օրերէ:

Empiece bien su noche del sábado

Sintonice todos los sábados de 21,30 a 22 la audición radial "En confraternidad Argentino Armenia", trasmitida por LR3 Radio Belgrano, en el 950 de su dial. Voz y Cultura de un pueblo Milenario para una Argentina Joven.

Participe, auspiciando este programa y solicitando representante al 38-1257, LATINARMEN PUBLICIDAD Depto. Radio.

Para las cuatro estaciones
y todas las edades

Lanas "Hetesia"

Koulaksizian Hnos. S.A.

FABRICACION DE TEJIDOS
LIMA 3560 - (1678) CASEROS
TE. 750-5883/35[illegible]

ԱՀԱՒՈՐ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԷՋ

(ՇԱՐ. Թ-ՐԴ ԷՋԷՆ)

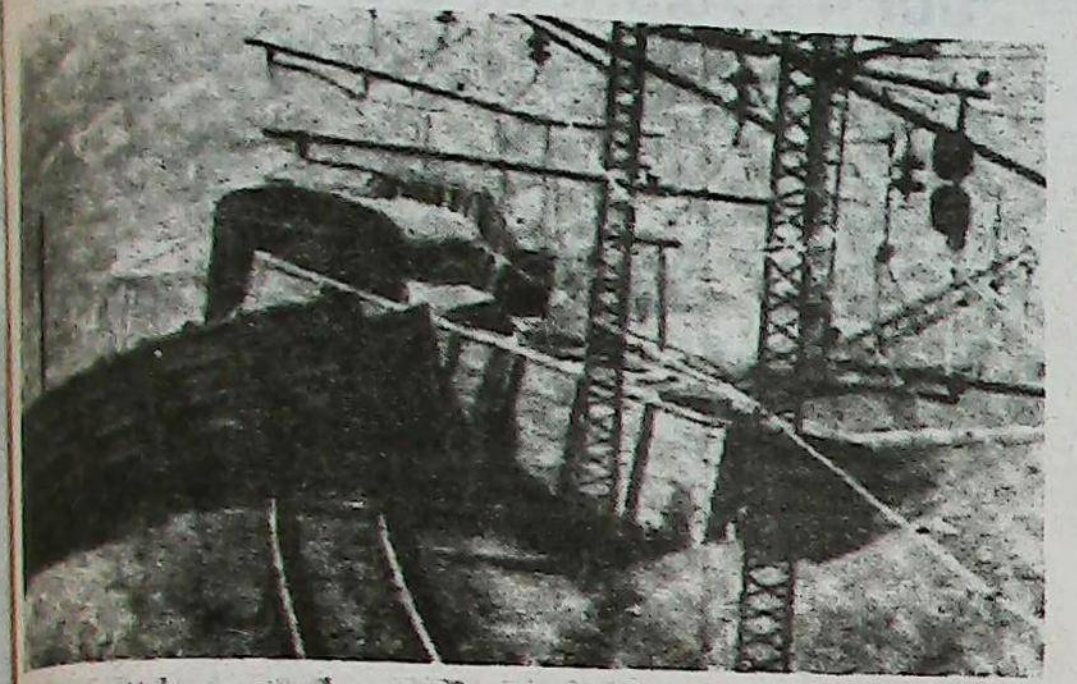

ՎԵՐԸ՝ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ ԱՐՄԱՏԱԽԻԼ Կ'ԸՆԷ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԾԵՐ ԵՒ ՇՈԳԵԿԱՌՔԵՐ:
ՎԱՐԸ՝ ԱՆՏՈՒՆ ՄՆԱՑԱԾ ՀԱՅ ԿԻՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲ ՄԸ.

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՕԳՆԱԾ ՊԱՀՈՒՆ.

...ստանի, ընդհատելով իր շրջագայութիւնը, անմիջապէս Մոսկուա վերադարձաւ, անկէ անցնելով Երեւան, Քրեմլինի ամենաբարձր անձնաւորութիւններու հետ, որպէսզի անձամբ գլխաւորէ աղէտեալ վայրերու կացութեան քննարկումը: Կորպաչէվ կը խոստանայ բոլոր միջոցներով օգնութեան հասնիլ Հայաստանի, ուր արդէն Սովետ Միութեան Հանրապետութիւններէն կը հասնին կենսական օժանդակութիւններ:

Իր ցաւակցութեան հեռագրին մէջ Կորպաչէվ կը յայտնէ Կառավարական Յանձնախումբի մը կազմութիւնը, գլխաւորութեամբ՝ Ս. Միութեան վարչապետ Նիքոլայ Րիզխովի, որուն առաքելութիւնը կը վերաբերի բոլոր միջոցներով օգնել աղէտեալ շրջաններուն: Այս Յանձնախումբը արդէն լծուած է աշխատանքի եւ օժանդակութեան գործերը կը համադրէ: Միւս կողմէ Շեվարտնացէ Ս. Միութեան Քաղաքական Բիւրոյի անդամ, եւ Արտաքին Գործոց նախարար, Նիւ Եորքի մէջ, Դեկտեմբեր 8ին տուած Մամլոյ Ասուլիսին մէջ խօսելով Կորպաչէվի անունով, ընդգծեց թէ «Այս դժբախտութիւնը միմիայն հայ ժողովուրդի ողբերգութիւնը չէ, այլ իմ երկրիս բոլոր ազգերուն ողբերգութիւնը»:

Ս.

ԱՒԵԼԻ ՔԱՆ 500.000 ԱՌԱՆՑ ԱՊԱՍՏԱՆԻ

Միխայիլ Կորպաչէվ իր տիկնոջ Ռայսայի հետ, որ Շաբաթ Դեկտեմբեր 10էն ի վեր կը գտնուին Երեւան, այցելէ բոլոր աղէտեալ վայրերը, յատկապէս Լենինական որ 80էն 90% փլատակ վիճակի մէջ է, ուր միակ կայուն կը մնայ Օդակայանը, եւ անձնապէս կը հովանաւորէ փրկութեան գործերը:

Ցարդ 12.000 աղէտեալներ դուրս հանուած են փլատակներէն եւ փոխադրուած հիւանդանոցներ:

Շաբաթ օրը, Ս. Միութեան ամբողջ տարածքին սուգի օր հռչակուեցաւ: Արտաքին Գործոց Նախարարը ըսաւ թէ պէտք են բժիշկներ, բժշկական սարքեր եւ դեղօրայք, նաեւ հիւանդանոցներ վերակառուցելու սարքաւորումներ:

Աշխարհի չորս ծագերէն կը հասնին օժանդակութիւններ:

Սովետ Միութեան մէջ ցարդ հաւաքուած դրամական օժանդակութիւնները 30 միլիոն Ռուբլիի կը հասնին:

Ֆրանսա տասնեակ օդանաւներով դեղօրայք, սարք, բժշկական խումբ, սննդեղէն եւ հագուստ կապուստ, առաքել՝ մասնագէտ հրշէջներու ջոկատ մը կ'առաքէ:

Հայ բարերար Սարգիս Սողանալեան իր բեռնատար օդանաւները ի սպաս կը դնէ թօներով դեղօրայք, սննդեղէն եւ հագուստներ փոխադրելու աղէտեալներուն, որոնց համար նուազագոյն 12 թռիչքներու համար էջք կատարելու արտօնութիւն կը սպասէ Ս. Միութենէն: ԱՄՆի Մասաչուսեթէն Գալիֆորնիա, հայ գաղութէն թօներով նուիրատուութիւններ հաւաքուած եւ յանձնուած են Սողանալեանի PAN AVIATION ընկերութեան:

Գերմանիա կ'ուղղարկէ պեղանիչ եւ այլ մեքենաներ Սթիւթկարտէն, եւ Սովետական երեք բեռնատար օդանաւներ կը փոխադրեն աղէտեալ վայրերը:

Պօնն իր կարգին ղրկեց 12 մարզուած ոստիկանական շուներ փլատակներու տակ մնացներու փրկութեան համար:

Լուֆթհանսա 2 օդանաւ տրամադրեց 1 Միլիոն մարք արժողութեամբ դեղօրայքի փոխադրութեան:

Ժընեւէն Միջազգային Կարմիր Խաչը Երեւան ղրկեց 12 օդանաւ մանրէասպան (antibiótico), եւ այլ դեղօրայք, նաեւ արիւն փոխանցելու սարքաւորումներ:

Գուպա կը ղրկէ 12.000 դեղաչափ արեան կազմանիւթ (plasma): Ֆիտել Քասթրօ մասնաւոր նամակով մը յայտնեց թէ՝ բժիշկներու եւ մասնագէտներու, ինչպէս նաեւ զօրախումբ մը շինարարական աշխատաւորներու կազմուելու վրայ են, օգնութեան փութալու գծով:

Պապը (Վաթիքան) ղրկեց իր ցաւակցական հեռագրին առընթեր 100.000 տոլար որպէս օժանդակութիւն:

Արժանթին օժանդակութիւն կը ղրկէ երկու անգամներով, Երկուշաբթի 12 Դեկտեմբեր եւ յառաջիկայ Հինգշաբթի 15 Դեկտեմբերին:

Արժանթինահայ գաղութը ազգային խոր գիտակցութեամբ անխոնջ աշխատանքի լծուած է, զօրաշարժի ենթարկելով իր բոլոր մարդկային ուժերը:

Շաբաթ օր, Դեկտեմբեր 10ին, ժողովի ընթացքին կատարուած նուիրատուութիւնները հասած են արդէն շատ կարեւոր գումարի մը, զոր ներկաները խոստացած են եռապատկել:

Օժանդակութիւն հաւաքելու նպատակով կազմուած զանազան յանձնախումբեր (Տիկնանց, Երիտասարդաց, եւ այլն) կը կատարեն այցելութիւններ, հայկական պատրաստակամութիւն կը ցուցաբերեն բոլոր ազգայինները անխտիր՝ իրենց աղէտեալ եղբայրներուն օգնութեան փութալու համար, բոլոր միջոցներով:

Ի՞ՆՉ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵՆ ԱՂԷՏԵԱԼ ՇՐՋԱՆՆԵՐԸ

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆ.– Նախապէս Ալեքսանդրապոլ: 1924էն ի վեր Լենինական բնակչութեան, Մշակութային եւ Գիտութեան նշանակութեամբ՝ երկրորդ, իսկ արդիւնաբերութեան համախառն արտադրանքի ծաւալով՝ երրորդ քաղաքը Հայաստանի: Ունի Օդակայան:

Կը գտնուի Շիրակի դաշտը, Ախուրեան գետի ափին, աւելի քան 1500 մ. բարձրութեան վրայ, Երեւանէն 126 քմ. հեռու:

Ցամաքուղիներու եւ Անդրկովկասի երկաթուղային փոխադրութիւններու հանգոյց է:

Տարածութիւն.– 36,5 քմ2.

Բնակչութիւն.– 228.400 բնակիչ (1987ին):

ԿԻՐՈՎԱԿԱՆ.– (Մեծ Ղարաքիլիսա՝ մինչեւ 1935):

Համախառն արտադրանքի ծաւալով երկրորդ, բնակչութեան թիւով, Մշակութային եւ Գիտական նշանակութեամբ 3րդ քաղաքը Հայաստանի:

Կը գտնուի Ձամբակ Գետի (Տանձուտ եւ Վանաձոր) ափին, 1350 մ. բարձրութեան վրայ, 145 քմ. հեռու Երեւանէն: Ցամաքուղիներու հանգոյց է:

Կիրովականէն կ'անցնի Երեւան – Թիֆլիս երկաթուղին: Ունի Օդակայան:

Տարածութիւն.– 30 քմ2.

Բնակչութիւն.– 169.400 բնակիչ:

ՍՊԻՏԱԿԻ ՇՐՋԱՆ.– (Մինչեւ 1949ը՝ համամլու), կը գտնուի Բամպակ Գետի ափին, 16.00էն 2292 մ. բարձրութեան վրայ:

Տարածութիւն.– 549,2 քմ2.

Բնակչութիւն.– 46.300 հոգի:

Ունի 1 քաղաք (Սպիտակ) 1 Աւան (Շիրակամուտ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ԱՆԴՐԱԴԱՐՁԸ ԳԱՂՈՒԹԻՍ ՄԷՋ

ԳԱՂՈՒԹՍ ԶՕՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՓՈՒԹԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Հայրենի դժբախտութիւններուն լուրերը մեզի հասած առաջին վայրկեաններուն իսկ, անմիջապէս, ամբողջ գաղութս ոտքի ելլաւ մէկ մարդու պէս եւ ինքզինք մընայուն ժողովի մէջ հռչակեց: Ուրբաթ, 8 Դեկտեմբերին, երեք Ազգային Կուսակցութիւնները տեղական մամուլին եւ գաղութիս յանձնեցին իրենց առաջին հաղորդագրութիւնը: Զանազան հայ կազմակերպութիւններ նմանապէս ուղղեցին զօրակցութեան կոչեր:

Արժանթինահայ Թեմի Բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Գրիգորիս Եպս. Բունիաթեանի հրաւէրով, Ուրբաթ, Դեկտեմբեր 9, ժամը 13ին, գաղութիս բոլոր կազմակերպութիւններն ու միութիւնները Լիակատար ժողով մը գումարեցին, ուր խօսք առին Թեմիս Սրբազան Առաջնորդը, Արհի Պօղոսեան, Փրոֆ. Լաւրենդի Բարսեղեան, Պրն. Արթուրօ Հայաթեան, եւ կազմակերպութիւններու բազմաթիւ պատուիրակներ, կացութիւնը եւ գործերը դիմագրաւելու ձեւերուն մասին արտայայտուելով:

Կազմուեցան համադրիչ, մամուլի, հանգանակութեան, երիտասարդաց, գընումի եւ փինանսաւորումի, բժշկական Ցանձնախումբեր:

Փրոֆ. Բարսեղեան հաղորդեց թէ Աէրօֆլօթ օդանաւային ընկերութիւնը ըստանձնեց 3.000 քիլօ փոխադրութիւն, իր Դեկտեմբեր 12ի թռիչքով, եւ յաւելեալ 5.000 քիլօ Դեկտեմբեր 15ի թռիչքով:

Կենսական պէտքերը, զորս պիտի առաքուին հետեւեալներն են.

ՍՆՆԴԵՂԷՆ. Փոշի կաթ, (առանց ջուղի), չորցնա, պահածոյ միս, շաքար:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ. Վերարկու, ներքնազգեստ, ծածկոց (մաքսային տրամադրութիւններու համաձայն), հագուստեղէնները պէտք է որ գործածուած չըլլան):

ՄԵՐ ԲԺԻՇԿՆԵՐԸ

Մխիթարական էր տեսնել գաղութիս հայ բժիշկները որոնք ի մի հաւաքուած կը պատրաստէին դեղօրայքի եւ անհրաժեշտ նիւթերու ցանկը՝ շտապ օգնութեան:

Առաջին հերթին, պիտի ուղղարկուին:

ՇԻՃՈՒԿ (Suero) Antitetánica, Penicilina, cefalex, մի անգամուայ համար գործածելի ասեղներ, նաեւ նկատի առնուած գաղութէս ուղղարկել բժիշկ մը, այնպէս՝ ինչպէս որ ըրին Միացեալ Նահանգներու եւ այլ հայ գաղթօճախներ:

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ ՄԱՄՈՒԼԸ

Բոլոր օրաթերթերը, ամսաթերթերը, հանդէսները, ռատիոկայանները, հեռատեսիլի կայանները դիմեցին Հայց. Առաքելական եկեղեցին տեղեկութիւն ստանալու համար Հայաստանի երկրաշարժի մասին, յայտնելով իրենց զօրակցութիւնը, եւ օգնելու պատրաստակամութիւնը, չեշտելով թէ նաեւ Արժանթինի ժողովուրդը կրնայ իր մասնակցութիւնը բերել Հայաստանի օժանդակելու գործին:

Օժանդակութեան կոչը տուաւ դրական արդիւնք, այն իմաստով որ, մեզի զօրակցող Արժանթինի ժողովուրդը կը բերէ յարատեւ կերպով, իր նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնը, հայ ժողովուրդին համար ա՛յս ցաւալի պահուն:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՊՐ. ԼԱՒՐԵՆԴԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հնագիտական յուշարձաններու պահպանութեան տնօրէն եւ հայրենի յայտնի պատմագէտ Պր. Լաւրենդի Բարսեղեանին հետ, հակառակ Հայրենիքէն ստացուած սրտայոյզ եւ ահաւոր լուրերուն, առիթը ունեցայ տեսակ մը հարցազրոյցի, երբ Պր. Ռուբէն Քէշիշեանի ինքնաշարժին մէջ իրարու հանդիպեցանք: Մենք իրարու ծանօթ էինք արդէն 1985 թուականին իր Պուէնոս Այրէս տուած առաջին այցելութեան օրերէն, իրեն հետ արդէն պատեհութիւնը ունեցեր էի հարցազրոյց ունենալու, այցելուներու խումբին առաջնորդ Տիկ. Նորա Ցակոբեանի, Սօս Սարգիսեանի եւ Սաղաթել Ցարութիւնեանի կարգին, իր մասնագիտութեան մասին:

Ժամանակը թանկ էր մեր երկուքին համար, արդ, հարցազրոյցը նօթագրել կարելի չեղաւ: Բայց ինծ համար անհրաժեշտ էր թանգարանային առարկաներու բանահաւաքին, յուշարձաններու աննկուն պաշտպանին հետ ունենալ երկրորդ զրոյց մը, անկախ՝ իր ելոյթներուն ներկայ գտնուած ըլլալու պատեհութենէս: Մեր անպաշտօն զրոյցը սակայն կենսական հարցերու շուրջ դարձաւ: Եւ, ի՞նչ բան այնքան կենսական է մեզ համար որքան Սփիւռք-Հայրենիք յարաբերութիւնները: Այս առթիւ յիշեցի Հայաստանի Համայնավար Կուսակցութեան Ա. Քարտուղար Սուրէն Ցարութիւնեանի Սփիւռքի հետ Հայրենիքի կապերը վերագնահատութեան ենթարկելու մասին ունեցած ելոյթը, հարց տուի թէ ի՞նչ չափով արդարացած կը գտնէր իր անդրադարձումը այդ մասին: Կամ, ճիշդ չէ՞ր ընդունիլ որ այդ կապերը վաղուց գոյութիւն ունեցած են, սկսած՝ Սփիւռքի հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի հաստատուած թուականէն:

Պր. Բարսեղեան, անբաւարար գտաւ ցարդ որդեգրուած չահագրգռութիւնը:

– Երկար տարիներ, ըսաւ, արժանի չափով չէր ուժեղացած այդ կապը, համապարփակ ծիրի մը մէջ: Ան կը թելադրէ մօտէն հետեւիլ ըսփիւռքահայութեան մշակութային կեանքին, զարկ տալ անոր հայրենասիրական աբեւելմանը, փրկել կորսուելու ենթակայ արժէքները, ընդգրկել սփիւռքը իր ամբողջական կազմով, առանց հատուածական չերտաւորումներու, որովհետեւ հայրենիքի սէրը ես կը հասկընամ այն հասարակաց գիծը, որ պայման կը դարձնէ համախմբուիլ նպատակադրեալ աշխատանքով:

–Ինչպէ՞ս կը գտնէք մեր գաղութը ազգային կեանքի գործունէութեան տեսանկիւնէն դիտած:

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

ՔԱՂԱՔԻՍ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

7 Դեկտեմբերի գիշեր ժամը 9,30ին Ուիլթըն Փալաս պանդոկին մէջ, գաղութիս բոլոր կազմակերպութիւններուն եւ մամլոյ ներկայացուցիչներուն հետ հանդիպում ունեցաւ, Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Ա. Տեղակալ Պր. Սբարտակ Պաղտասարեանը, որուն նպատակն էր տեղեկագրել իր շրջագայութիւններն ու տպաւորութիւնները Հարաւ-Ամերիկայի շրջանին մէջ: Բայց նկատի ունենալով Հայրենիքին դիմաւորած դժբախտութիւնը, տասնեակ հազարաւոր ազգակիցներու կեանքին արժող ահաւոր երկրաշարժին հետեւանքով, զայն թողուց հաւաքի աւարտին եւ անդրադարձաւ օրուայ հրատապ հարցին:

Ներկաները ուշադրութեամբ հետեւեցան Պր. Պաղտասարեանի լուսաբանութիւններուն, ուր անդրադարձաւ թէ ինչպէ՞ս կարելի է օժանդակել երկրաշարժի աղէտեալներուն, եւ ի՞նչ միջոցներով: Ներկաներու հետ ունեցաւ կարծիքներու փոխանակութիւն: Խօսք առին նաեւ պատմագէտ Լաւրէնդի Բարսեղեանն ու Թեմիս Առաջնորդ Գերշ. Գրիգորիս Եպսկ. Բունիաթեանը, որոնք նոյնպէս իրենց շեշտը դրին ահաւոր աղէտին եւ թելադրեցին համագաղութային զօրաշարժի ենթարկել բոլոր ուժերը: Այս դժնդակ ու ցաւալի պահուն մեր գաղութը աւելի քան երբեք իր ճիգերն ու աշխատանքները համադրէ ի խնդիր լաւագոյնըս օժանդակելու հայրենի աղէտեալներուն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՌԿԱԽՈՒԱԾ

7 Դեկտեմբերի օր Ուիլթըն Փալաս պանդոկին մէջ, Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Ա. Տեղակալ Պր. Սբարտակ Պաղտասարեան հանդիպում ունեցաւ Արգենդինայի Հայ Փրոֆէսիոնալներու Խորհուրդի անդամներուն հետ, որուն ներկայ էր Խորհուրդի Ատենապետ Տոքթ. Ռօպերթօ Մալխասեանը, Ատենադպիր Տոքթ. Տանթէ Ասիլեանը եւ ուրիշներ: Այս առթիւ յիշուեցաւ թէ Հայ Փրոֆէսիոնալներէն երեք հոգի Հայրենիք հրաւիրուած են, որով թուականի հարց ներկայացած է:

Պր. Սբարտակ Պաղտասարեան, Հայաստանի մէջ գոյութիւն ունեցող ներկայ ահաւոր կացութեան դիմաց, առայժմ առկախուած յայտարարեց որեւէ այցելութիւն, աւելցնելով թէ՝ հաւանական է որ այս առկախումը մինչեւ Փետրուարի վերջաւորութիւն երկարի, եւ միայն այդ թուականէն յետոյ վերաքննել եղած դիմումները: Այս առկախումը կ'ընդգրկէ համապարփակ տարողութիւն, այսինքն ուսանողական, գիտական եւ ուսուցչական եւ այլ մարմիններու եւ անձերու այցելութիւնը:

ԼԱՒՐԵՆԴԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

6 Դեկտեմբերի Երեքշաբթի օր, Հ.Բ.Ը. Միութեան Սարգիս Պեկլեան սրահին մէջ տեղի ունեցաւ պատմագէտ Պր. Լաւրենդի Բարսեղեանի հետ հանդիպում մը, բացումը կատարուելէ յետոյ Հայաստանի հնագիտական կոթողներու եւ յուշարձաններու պատկերներու ցուցադրութեան: Արարողութիւնը սկսաւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Պ. Այրէսի մասնաճիւղի վարչութեան ատենադպիր Ռուբէն Քէշիշեանի խօսքերով: Պր. Գէորգ Մարաշլեան ներկայացուց օրուայ դասախօսը, որ իր կարգին ինքզինք ներկայացուց իր կենսագրական գիծերուն մէջ, ապա անցաւ Հայաստանի յուշարձաններու նկարագրութեան, անոնց պեղումներուն ու պահպանութեան շուրջ տալով տեղեկութիւններ: Ան, ըսաւ թէ Հայաստանի տարածքին 2.800 յուշարձան գոյութիւն ունին, որով, ի րաւամբ ան կոչուած է Թանգարան՝ Բաց Երկնքի Տակ: Ներկայիս հարիւրաւոր յուշարձաններ նորոգութեան ենթարկուած են, պետական յատկացումներով, որոնց իր մասնակցութիւնը բերած է նաեւ Ս. Էջմիածին.

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԽՈՀԵՐ

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐՑԱԽ, ԲԱՅՑ ՆԱԵՒ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆԵՐ

Հոկտեմբերի առաջին օրերն են, եւ գործադուլն ու գործադուլային տրամադրութիւնները տակաւին կը յառնեան երկրին մէջ, թէեւ 45-50 տոկոսի համեմատութեամբ: Ըստ երեւոյթին, այս մարտավարութեան նըկատմամբ միակամ չեն նաեւ «Ղարաբաղի Կոմիտէ»ի անդամները, որոնց «կարծր» նկատուած թեւը, մէկ կողմէ, կ'ուզէ ամէն գնով պահպանել գործադուլի որոշումը՝ իբրեւ ճնշումի միջոց՝ ուղղուած Մոսկուայի ու Երեւանի կառավարութեանց վրայ: Մոսկուայի՝ որպէսզի արդարօրէն լուծէ Ղարաբաղի հարցը, խստագոյնս պատժէ Սումկայիթի ցեղասպանները

«ՄԻԱՑՈՒՄ» կը գոռան բոլոր փակ բերանները.

եւ գործերը դուրս բերէ մայրաքաղաքէն. իսկ Երեւանի՝ որպէսզի Գերագոյն Խորհուրդի (խորհրդարան) արտակարգ նիստ գումարէ՝ մերժելու համար 18 Յուլիսի որոշումը, Արցախը Խ. Հայաստանի անբաժանելի մասը յայտարարելու, ազատ տընտեսութիւն, դեսպանական առանձին ներկայացուցիչներ եւ անջատ բանակ ունենալու եւ Եռագոյնի գործածութիւնը պաշտօնականացնելու: Միւս կողմէ, ուրիշներ, նախ «Կոմիտէ»էն, կ'ուզեն որոշ հասկացողութեան մը գալ կառավարութեան հետ՝ ընդառաջելու համար գործադուլները դադրեցնելու կոչերուն: Թէեւ այս վերջինները միշտ կը յայտարարեն, թէ «Կոմիտէ»ն միակամ է եւ տարաձայնութիւնները կը ձգտին ներսէն քայքայել զիրենք...

Իրենց հերթին, անկախ մտաւորականներ, «Ղարաբաղի Կոմիտէ»ի նախկին անդամներ թէ՝ փետրուար-եան-մարտեան օրերուն ընտեղծուած «Աւագներու Խորհուրդ»ի անդամներ կը պնդեն, թէ «Կոմիտէ»ի ներկայ կազմը երբեք ալ միատարր չէ. հոն կան տղաք, ինչպէս՝ Մատենադարանի գիտաշխատող եւ Ս. Էջմիածնի Հոգեւոր Ճեմարանի դասախօս Լեւոն Տէր Պետրոսեանը, որոնք չափաւորական են եւ աւելի հրջահայեաց: Լեւոնը յաճախ, միթինկներու ընթացքին, ստիպուած կ'ըլլայ բարձրախօսով միջամտելու խիստ ծայրայեղական արտայայտութիւններու դէմ, եւ կամ, անպատասխանատու ելոյթէ մը ետք, խօսք առնելով յայտարարելու, թէ տըւեալ ճառախօսը միայն ինքզինք եւ իր անձնական կարծիքը կը ներկայացնէ, եւ «Կոմիտէ»ն ոչ մէկ պատասխանատուութիւն կը ստանձնէ:

Իսկ ինչ կը վերաբերի կարծր թեւին, հոդ ալ միատարրութիւն չկայ, կը պնդեն շատեր: Այդ թեւին յարած են մարդիկ, որոնք տեսակէտներու ամբողջ խայտաբղէտութիւն մը կը պարզեն՝ կաշառակերութեան եւ կենսոլորտի ապականման դէմ պայքարողներէն մինչեւ անջատողականն ու անկախանալու ցնորատեսութեամբ վարակուածները: Այս վերջինները ընդհանրապէս հետեւորդներն են Պարոյր Հայրիկեանի խմբակին, որ թէեւ սկիզբէն եւեթ զուրկ եղած է ժողովրդային արմատներէ, սակայն իր ներկայութիւնը զգալի դարձուցած է ամէն անգամ որ դըժգոհութեան ջերմաստիճանը ժողովուրդին մօտ բարձրացած է՝ արտաքին թէ ներքին այս կամ այն դրդութեան հետեւանքով: Ու թէեւ անոնց պարագլուխը, Մովսէս Կորկիզեան, մաս չի կազմեր «Ղարաբաղ Կոմիտէ»ին, սակայն անոր գործակիցներէն կամ համակիրներէն ոմանք ներգրաւուած են շարժումին մէջ՝ ընդհանրապէս մարտավարական նպատակներով, շարժումին ուժը չնուազեցնելու միտումով: Եւ ընդհանրապէս, այս «բազմագոյն» ղեկավարութիւնը իրարու միացնողը կը թուի ըլլալ վախը՝ կառավարութեան յետագայ քայլերէն. մանաւանդ որ իւրաքանչիւր հոսանք ունի ի'ր հետեւորդները, որոնք ակտիւիստները կը կազմեն տուեալ խմբաւորումին, եւ անհրաժեշտ՝ շարժումի գոյատեւման համար:

Իսկ կառավարութիւնը այժմ որդեգրած է, նոյնիսկ արեւմտեան չափանիշներու համար, զարմանալի լայնախոհութիւն մը, ռամկավարական մօտեցում մը, որ որքան անսպասելի՝ նոյնքան եւ իմաստուն է, – չգրգռել կիրքերը, առաջքը առնել ծայրայեղականութեանց, չըթողուլ որ Հրապարակը ի'նք դառնայ դրութեան տէրը, ինչ որ չա՛տ զոհ պիտի ձգէր մեր ժողովուրդին բոլոր թշնամիներուն ու նոր իշխանութեան ներքին հակառակորդները... Յատկանշական էր այս կապակցութեամբ Կենտկոմի Ա. քարտուղար Ս. Յարութիւնեանի 8 Հոկտեմբերին պատկերասփիւռէն արտասանած ճառը, որ կրկնուեցաւ նաեւ յաջորդ երեկոյ: «Ոչ թէ բռնութեամբ, այլ քաղաքակա'ն ճանապարհով, համոզ-

Ստալինը շղթաներով գլխիվայր կախուած...

չակա'ն միջոցներով մենք կը հասնինք ներքին կացութեան բնականոնացումին»: Այս միտքն էր որ կրկնեց ան քանիցս: Ու կը թուի թէ պարզ է հայկական իշխանութեան հաշուարկը – երբ որ յաջողուի լուծել հիմնահարցը՝ Արցախի խնդիրը, Հրապարակի շարժումը կը կորսնցնէ իր ժողովրդական հիմերը:

Վերադառնալով գործադուլի հարցին, Լեւոն Տէր Պետրոսեան եւ ընկերներէն մէկ քանին անհանգիստ են, կը զգան այդ քայլին ծանր պատասխանատուութիւնը:

– Մենք շարունակական այս գործադուլների հետեւանքով կորցրել ենք մէկ միլիար ռուբլի՛, նոյն այդ պատճառով մեր հանրապետութեան քաղաքացիները այս տարի պակաս կը ստանան 1000 բնակարան, ափսոսանքի, սրտմտութեան ու զայրոյթի համախառն չեշտով կը յայտնէ վարչապետը՝ Ֆատէյ Տաճատի Սարգսեանը, իր առանձնասենեակին մէջ կատարուած սրտբաց զրոյցի մը ընթացքին, ապա կը շարունակէ.– Ինչպէս մեր Վեհափառն էր ասում,– ու հոս ակնածանքի ու սիրոյ փայլ կը ստանան իր աշխոյժ աչքերը, մենք սկուտեղի վրայ նուէր ենք մատուցում մեր ժողովրդի թշնամիներին: Ո՞վ կարող էր աւելի մեծ վնաս հասցընել մեր երկրին ու ժողովուրդին, եթէ ոչ՝ ինքներս մեզ–, կ'եզրակացնէ ան: Եւ իրմէ կ'իմանանք նաեւ, թէ երբ հայկական կառավարութիւնը որոշեր է կրթական ընթացիկ տարեշրջանին Ղարաբաղցի 300 ուսանողի տեղ յատկացնել Հայաստանի բարձրագոյն կրթական հաստատութիւններուն մէջ, հայաստանաբնակ ու թերեւս ամէն օր Օփերայի հրապարակին վրայ «Ղարաբաղ, Ղարաբաղ» գոռացող ծնողներէն բաղկացած պատուիրակութիւն մը իրեն ներկայանալով մտավախութիւն յայտներ է, թէ իրենց զաւակներուն հասանելի տեղերը չըլլայ թէ տրամադրուին «ուրիշներուն»...

Այո՛, չփոթ ու հակասական շատ բան կայ այս օրերուն մեր հայրենիքին մէջ:

– Տխմարութի՛ւն է այդ ամբողջ գործադուլն ու ղալմաղալը,– ձեռքը դէպի Օփերայի հրապարակին ուղղութեամբ թափ տալով՝ տրտում ու յոգնած կը խօսի ժողովրդական մեծ դերասանը՝ Սօս Սարգսեանը, որուն գիշերուան ժամը 12ին այցելութեան գացած ենք Ընկ. Հայկաշէն Ուզունեանի եւ Ընկ. Արշաւիր Կէօնճեանի հետ, մեզի հետ ունենալով յարաշարժ, զգայուն եւ մըշտերթուն Լեւոն Հախվերդեանը:– Իսկական հայրենասիրութիւնը երեւում է հենց ա'յս օրերին,– կը շարունակէ ան, եւ իր իմաստուն աչքերը ու մէջքի ցաւէն եւ անքնութենէն տառապած դէմքը կ'ըսեն աւելին՝ քան իր թաւ ու հանդարտ ձայնը, հատիկ-հատիկ արտաբերուող բառերը: Ինք, որ առաջնորդներէն եղած է նախկին «Աւագների Խորհուրդ»ին եւ

Հացադուլաւորներու անկիւնը.

մինչեւ այժմ կը գլխաւորէ համաժողովրդային հանգանակութիւնը ի նպաստ Արցախին, դառնացած՝ բայց առանց կիրքի կը խօսի այժմ Օփերայի հրապարակը գրաւած խմբակին մոլար եւ յախուռն գործունէութեան մասին: Այդ խմբակը զինք, ինչպէս Սիլվա Կապուտիկեանը, Զորի Բալայեանը, Վիկտոր Համբարձումեանը, Բագրատ Ուլուբաբեանը եւ մեր կարկառուն մտաւորականներուն մեծ մասը կը նկատէ «դաւաճաններ»,

(ՇԱՐ.Ը 15-ՐԴ ԷՋ)

CONTEMPORA
Alfombras Atlántida
CORDOBA 4475
CAPITAL FEDERAL
T.E. 773-2794
774-2977

Daniel Youssefian e Hijos S.A.
Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357. Buenos Aires
T.E.: 48-9442/5298

ՈՉ ԵՒ Է ՎԱՐՊԵՏ ԼԵՒՈՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆ

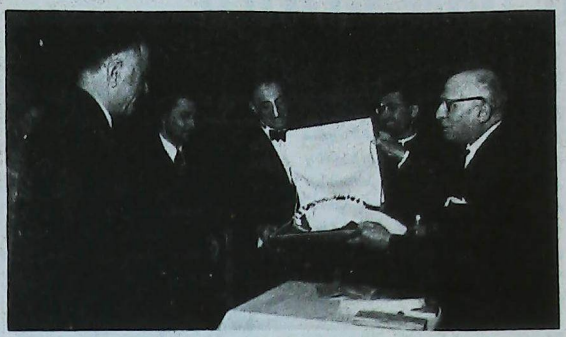

Երգչախումբի 25րդ Ամեակը. Ձախէն աջ՝ Պր. Լեւոն Տէր Աւետիսեան, Պր. Գէորգ Սարաֆեան, Պր. Լեւոն Վարդապետեան, Գերշ. Տ. Սիոն Արք. Մանուկեան, Պր. Արմէն Պերկամալի.

Երեքշաբթի 6 Դեկտեմբերի արեւածագին՝ 88 տարեկան վարպետ Լեւոն Վարդապետեան կնքեց իր մահկանացուն։

Ան ղեկավար դէմքերէն էր գաղութիս հանրածանօթ մշակութային, համանուանդ՝ երաժշտական ասպարէզին մէջ։

Հկումի արարողութիւնը կատարուեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ, ուր ղեկավարած էր միշտ իր սիրելի «Կոմիտաս» Երգչախումբը, եւ ուր տողանցեց հարազատներու, բարեկամներու, գաղութիս անձնաւորութիւններու երկայն շարք մը, որոնք եկած էին իրենց յարգանքի վերջին տուրքը մատուցանելու։

Շորեքշաբթի, 7 Դեկտեմբերի, առաւօտեան ժամը 10ին, թնդիս բարեխնամ Առաջնորդ՝ Գրիգորիս Եպս. Բուճիաթեան գլխաւորեց հոգեհանգստեան պաշտօնի մատուցումը, մասնակցութեամբ այլ եկեղեցականներու եւ սարկաւագներու, որոնք աղօթեցին հանգուցեալին հոգիին յատիտենական հանգստին համար, ընկերութեամբը կրօնական երգեցողութեան։

Սրբազան Առաջնորդը իր մխիթարական խօսքին մէջ վեր առաւ վարպետին առաքինութիւնները իբր լաւ քրիստոնեայ, տիպար ընտանիքի հայր, ինչպէս նաեւ իբր գաղութիս հոգեւոր թէ՛ մշակութային կեանքին գլխաւոր գործիչներէն։

Մարմինը ամփոփուեցաւ իր սիրելի տիկնոջ Արուսի կողքին, Բրիտանական Գերեզմանատան մէջ։

Վարպետը պարգեւատրուած է երկու գլխաւոր առիթներով. 1959ին, «Կոմիտաս» երգչախումբի 30-ամեակին՝ «Պատուոյ Գիր»ով, Սփիւռքահայութեան հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի Նախագահ՝ Գրձ. Վարդգէս Համազասպեանի կողմէ։ 1979ին, երգչախումբին 50 Ամեակին՝ «Ս. Սահակ - Սուրբ Մեսրոպ» Շքանշանով, Վեհափառ Հայրապետ Ն.Ս.Օ.-Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոս Ամենահայոցի կողմէ։

Ան Սարտարապատի ծնունդը քաջալերող առաջին անձերէն էր եւ միշտ կը պահէր յատուկ համակրանք Թէքէեան Մշակութային Միութեան, որուն գաղափարականներուն հետ լայնօրէն հաղորդուած էր։

Իր յիշատակը անմահ, եւ իր Անունը յաւերժ արձանագրուած պիտի մնայ գաղութիս Պատմութեան մէջ՝ իբր տիպար՝ նըւիրումի եւ յարատեւութեան ի խնդիր Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ, ինչպէս նաեւ մեր հըպատրաեան եւ մշտանորոգ մըշակոյթին ծաղկման ու վերելքին։

Հարա Ամերիկայի Թէքէեան Մշակութային Միութեան Շրջ. Վարչութիւնը, ինչպէս նաեւ «Սարտարապատ»ի եւ Մոնթէվիտէոյի Թէքէեան Լսարանի խմբագրութիւնները կը յայտնեն իրենց խորագոյց ցաւակցութիւնները իր զաւակներուն՝ Էմա, Կրեկորիօ եւ Խորէն, իրենց կողակիցներուն՝ Նշան Շամիչեանի, Էսթրեճա Աշարճեանի եւ Սիլվիա Միչիոյի, եւ թոռներուն, իրենց հօտ, մեծ հօր եւ ազգականին տխուր մահուան առիթով, մեր մասնակցութիւնը բերելով համայն գաղութիս սուգին, ի մասնաւորի «Կոմիտաս» Երգչախումբին, որուն հիմնադիրը, եւ առէլի քան 30 տարիներու ընթացքին, ղեկավարն էր։

Աղօթք, լոյս եւ խաղաղութիւն իր ազնիւ հոգիին։

«ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ մէջ հայ տիկիններ կը տեղաւորեն ստացուած նուիրատուութիւնները.

Հազարաւորներով անապաստաններ կը տեղաւորուին ըստ յարմարութեան.

Փլատակած շէնքերէն տեսարան մը.

Աւելի քան 500.000 առանց պատսպարանի.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ՆԿԱՐՆԵՐ

Կորպաչէվ կը գլխաւորէ փրկութեան աշխատանքները.

. Remises
. Sepelios
. Traslados
CASA Rivera
CORALLO, CUFARO Y CIA.
Jubilados, pensionados, cónyuges y fliares. sin cargo
Av. Córdoba ----

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵՒ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐՑԱԽ, ԲԱՑՑ ՆԱԵՒ ՈՒՐԻՇ ԲԱՆԵՐ

(ՇԱՐ. 18-ՐԴ ԷՋԷՆ)

ցնութեանը ՝ծախուածների: Տակաւին մի քանի օր առաջ, երբ ինք՝ Սօսը, Ս. Կապուտիկեանը եւ Զ. Բալայեանը պատկերասփիւռէն ելոյթ ունենալով կոչ ուղղեր էին գործադուլը դադրեցնելու, յաջորդ երեկոյ բուռն հակայարձակման հանդիպեր էին Օփերայի հրապարակի սաք-գլուխ ճառախօսներուն կողմէ, վիրաւորական խօսքերու տարափի մը ուղեկցութեամբ: Նման վերաբերումի հանդիպեր էին նաեւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին եւ մեր մեծագոյն գիտնականին՝ Վ. Համբարձումեանին նմանօրինակ կոչերը:

Հարց կուտանք Սօսին Նոյեմբերի սկիզբը Երեւան հասած եւ սփիւռքահայ մեր ազգային երեք կուսակցութիւններու գերագոյն մարմիններուն ստորագրութիւնը կրող կոչին ձգած տպաւորութեան մասին:

- Սփիւռքը շարժուում է իմաստուն եւ խելօք, եւ Արցախեան շարժումի առաջին իսկ օրուանից,- կը յարէ ան գոհունակ, եւ խօսքուն հայեացքը կը յառէ գրասեղանին դիզուած թուղթերուն, ուր կան Արցախէն հասած դիմումներ, նամակներ, քարտէսներ: Պէտք է կազմակերպել համաժողովրդային օգնութեան գործը. դիմացը Ղարաբաղի երկարատեւ ձմեռն է, ձիւնը, բուքը. շուտով լեռնային բոլոր ճամբաները անանցանելի կը դառնան եւ անկարելի կ'ըլլան այլեւս դէպի գիւղերն ու աւանները օգնութիւն հասցնել: Պէտք է օգնել արցախեցիին, որպէսզի մնայ, դիմանայ: Պէտք է կազմակերպել ներքին գաղթ, որպէսզի ղարաբաղցին վերադառնայ իր ծննդավայրը եւ տէր կանգնի իր հողին ու տունին: 43 գիւղ կայ հոն, որոնք լքուած են, որոնց բնակիչները գաղթած են դէպի Պաքու, Երեւան, Մոսկուա, Միջին Ասիա եւ ...Սումկայիթ: Պէտք են հումկու թրաքթէօրներ, որպէսզի ճամբայ բանան Արցախի գիւղերուն միջեւ. 70 տարի շարունակ ազերիները այնքան ծրագրուած աշխատեր են, որ Լեռնային Ղարաբաղի գիւղերուն եւ աւաններուն միջեւ ճանապարհները կառուցուեր են այնպէս, որ գիւղէ գիւղ երթը կատարուի միայն ազերիներու խիտ բնակուած շրջաններուն ընդմէջէն... Իսկ մե՞նք, մեր կառավարութիւնը... Աւելի լաւ է չխօսիլ այդ մասին, հիմա աւաղելու ժամանակը չէ՛:

Այս մարդը, Ս. Սարգըսեանը, այժմ ինծի կը պատկերանայ իբրեւ հայոց պատմութեան դասագիրքէս դուրս ցայտած իսկական նահապետ մը, տոհմիկ ու հարազատ, որ իր նուրբ արուեստին եւ հայոց գիր ու դպրութեան փառումին մէջ՝ գիտէ՛ նաեւ ժողովուրդ առաջնորդել դէպի ճշմարիտ գործ եւ պարտականութիւն, քաջ գիտնալով նաեւ իր երկրին բոլոր թերութիւնները, տկարութիւններն ու կարելիութիւնները:

Ազգային մեր կուսակցութեանց ուղղած «Խօսք»ին մասին առիթը կ'ունենանք նաեւ հարցնելու կարծիքը Իկոր Մուրատեանին՝ նախկին «Ղարաբաղի Կոմիտէ»ի ղեկավարին:

Ց. ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

(ՇԱՐ. 2)

ԼԱՒՐԵՆԴԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

(ՇԱՐ. 12-ՐԴ ԷՋԷՆ)

նը, Վեհափառի Ջեռամբ:

Ապա, դասախօսը անդրադարձաւ նաեւ Արցախին, եւ անոր պատմականը ըրաւ աշխարհագրական եւ ազգագրական տեսանկիւններէ դիտած: Այս սպառիչ տեղեկութիւնները աւարտեց այն խօսքերով թէ ատրպէյճանցի գիտնականներ զուր տեղ կը ջանան զայն ոչ - հայկական մարզ եւ ժողովուրդ նկատել: Ղարաբաղի հարցին լուծումը դանդաղ կ'ընթանայ թէեւ, բայց ի վերջոյ ան հայկական է եւ Հայաստանին պիտի վերադարձուի անպայման, -վերջացուց:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՊՐ. ԼԱՒՐԵՆԴԻ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆԻ ՀԵՏ

(ՇԱՐ. 12-ՐԴ ԷՋԷՆ)

- Գիտէք որ ձեր գաղութը իմ երկրորդ այցելութիւնս է: Նկատի ունենալով եկեղեցիներու վարժարաններու եւ միութիւններու գոյութիւնը, որոշ է թէ կենսունակ գաղութ է: Նկատելի է թէ ձեզմէ ամէն մէկ կազմակերպութիւն իր կարելին կ'ընէ հայապահպանման սրբազան գործին համար: Անշուշտ որ այդ ճիգերը կրնան շատ աւելի արդիւնաւոր ըլլալ եթէ մէկտեղուին անոնք, անջատ այն հանգամանքէն որ անոնց համոզումները իրարմէ տարբեր կրնան ըլլալ եւ կրնան ունենալ իրենց սեփական հաւատամքները: Նկատելի եւ ուրախալի է որ Արցախի պարագային միահամուռ եղաւ սփիւռքահայութեան որդեգրած դրական ընթացքը:

- Թանգարանային եւ հնագիտական հաւաքի հարցը, որուն պարտականութեան կոչուած էք, ինչպէ՞ս կը բացատրէք:

- Մեր թելադրութիւնն է որ ամէն մէկ գաղութ ունենայ իր թանգարանը: Սա, անհրաժեշտութիւն մըն է, որ յետագայ սերունդները գիտնան իրենց թողուած ժառանգը իրենց մեծերէն: Ձեր գաղութը նուազագոյն ութսուն տարուան պատմութիւն ունի: Ո՞ւր են այդ պատմութիւնը վաւերացնող տուեալները: Այդ ամէնը գիրքերով, լուսանկարներով, վաւերաթուղթերով գտնուելու են թանգարանի մը մէջ: Անհրաժեշտ է որ, որքան ուշ չէ ժամանակը, եւ դեռ կ'ապրին գաղթի առաջին վկաները, այս աշխատանքը գլուխ հանուի միացեալ ջանքերով:

Ինքնաշարժը հասած է արդէն Մարի Մանուկեան կրթական հաստատութեան դուռը, ուր յարգելի պատմագէտին ժամանման կ'սպասէին գաղութիս նկարիչները, որոնց հետ որոշուած էր հանդիպում ունենալ: Հետեւաբար, հրաժեշտ կ'առնեմ իրմէ:

Պատրաստեց
Վ. ԱԺԷՄԵԱՆ

ԽԱՉԲԱՌ ԹԻՒ 52

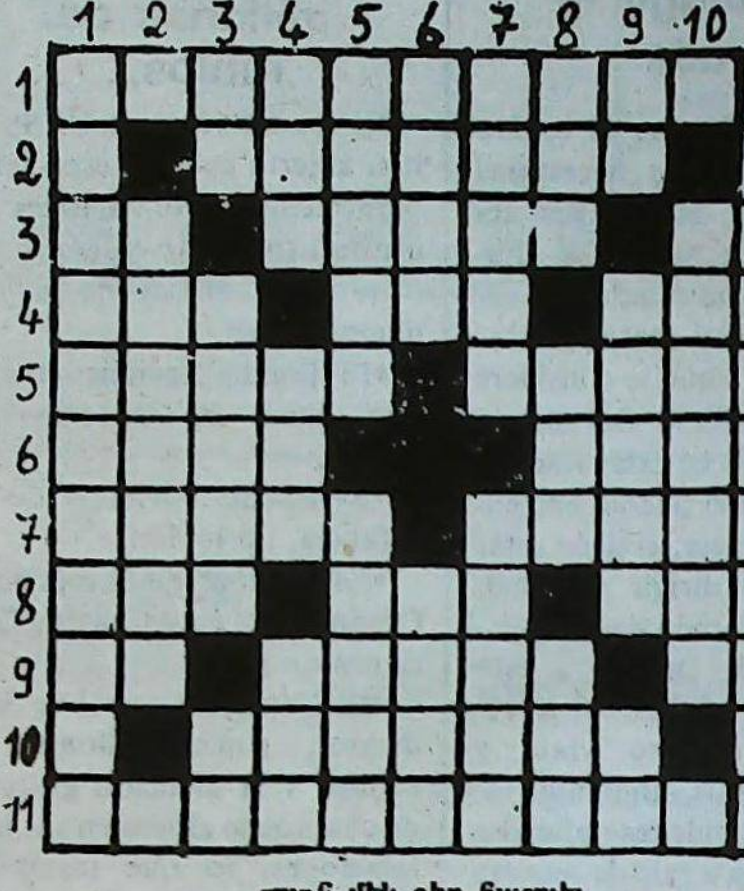

տուօն մէկ գիր հաշուել

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1.– Կարմիր ծովունը եւ կապիկինը նոյնն է: 2.– Բերդի բնակիչներ: 3.– 9–10 - անծանօթի - ցուցական ածական: 4.– Անկատար Նայիրի - պարտէզի բաժանմունք - յետոյ: 5.– Շտեմարան - առանձին: 6.– Կատուներու ամիսը - քննութիւն: 7.– Հայ լեզէոնականներու գրաւած բարձունքը - անհատի: 8.– Ջերմ - աջէն ձախ՝ խիստ կարծր թանկագին քարկարեկցութիւն: 9.– Թէ - օղակ - միակ: 10.– Փոսը ինկած աչքի: 11.– Գիշերային ժամերգութիւն:

ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ

1.– Մանուկը դիեցնող: 2.– Պատարագ մատուցանող: 3.– Առլանտեանի մէջ ջախջախուած փառաւոնեան նաւ - վարէն վեր՝ տեսակ մը օձի - առանց փորի ոչխար: 4.– «Երանի անոր որ կնիկ չունի» երգողը - հուր - քուրմ: 5.– Ձննող գործիք - Ամերիկա հայ երգչուհի: 6.– ասացւածք - արտորանք: 7.– Հակում - ամառնային համեղ պտուղ: 8.– Հայաստանի սահմաններէն դուրս գտնուող պատմական քաղաք - վարէն վեր՝ վախի - խառնուած թուանշան: 9.– Առանց ճայնաւորի ջերմ - քամահրելի - վարէն վեր՝ 4020: 10.– Ջիուն մետաքսեայ զարդերը: 11.– Միութիւն:

ԼՈՒԾՈՒՄ ԹԻՒ 51 ԽԱՉԲԱՌԻ

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ	ՈՒՂՂԱՀԱՅԵԱՑ
1.– թախանձագին:	1.– թագաւորազն:
2.– ազանեմ - արա:	2.– ագռնարար:
3.– գոլ-խարկեմ:	3.– խալանջ - ամհ:
4.– անաչառ - ազն:	4.– անզեան:
5.– նաւ-զեան:	5.– խնամեն - այս:
6.– որջ - անկգ:	6.– ձմեռ - գիտա:
7.– րա:	7.– նա - ասր:
8.– արհեստակից:	8.– զարնան:
9.– մայիս - ուշ:	9.– իրազեկ - շշի:
10.– նշանադրոշմ:	10.– նախազգացում:

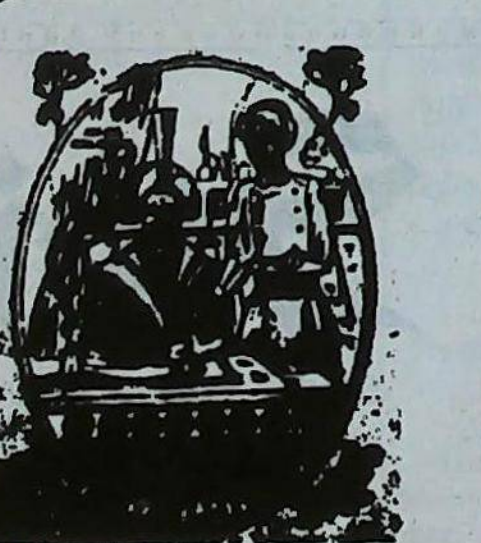

Su café molido
al gusto oriental
Gran Visir
Boedo 510.
T.E.: 97-4763

Gorbachov regresa para dirigir la ayuda

"A pesar de que se toman todas las medidas necesarias para superar las graves secuelas de la sacudida subterránea y se ha creado una comisión especial para prestar toda la ayuda que se considere necesaria, Mijail Gorbachov considera que en estas horas y días, cuando el pueblo enfrenta a la desgracia, él debe estar en el país y dirigir personalmente este trabajo de gran responsabilidad. Debido a esto nos vemos obligados a interrumpir nuestro viaje y regresar al país, anulando todas las actividades oficiales programadas a raíz de nuestra visita".

La ayuda debe ser voluntaria

Cuando los periodistas norteamericanos le preguntaron a Shevardnadze si estarían dispuestos a recibir la ayuda de los Estados Unidos o de otros países, él respondió:

"Creo que no vamos a pedir ayuda. La iniciativa puede partir de cualquier país. Considero que es un deber moral de las personas. Nosotros, por ejemplo, tenemos como regla ayudar siempre cuando los pueblos se encuentran en desgracia. Debo decir que nuestro país dispone de los recursos necesarios para ayudar al pueblo armenio a restablecer todo lo destruído. Lo más penoso es que murieron personas. Y esto es una pérdida irreparable.

Libro de condolencias

En la Embajada de las Repúblicas Socialistas Soviéticas, Rodriguez Peña y Guido, se encuentra abierto un libro de condolencias hacia la República Armenia, el cual puede ser firmado por todos cuantos lo deseen.

Más de 30 millones de rublos...

En los bancos de la URSS se han abierto cuentas especiales para recibir las donaciones de ciudadanos soviéticos y extranjeros en ayuda a los damnificados.

•El Fondo Soviético de la Paz donó 20 millones de rublos.

•El Fondo Soviético de la Infancia, un millón.

•La Unión de Empresas, Organizaciones y Centros Docentes un millón.

•El Consejo Central de Sindicatos, cinco millones de rublos, y la atención gratuita de cuantos se alojen en sus instalaciones, lo que insumiría 500 mil rublos por día.

Se estrelló un avión de ayuda

Moscú, 11 (AP) Una nueva tragedia se agrega al trágico terremoto armenio. Hoy en el Aeropuerto de Leninakan, un avión de ayuda con 79 militares a bordo se estrelló por causas aún no determinadas.

Un rescate milagroso

Moscú, 11 (AP) Todos piensan que fue realmente milagroso el rescate con vida de 200 personas que se refugiaon en el sótano de una fábrica destruída y allí permanecieron varios días hasta que una grua levantó la loza que estaba cubierta de escombros y pudo sacarlos con vida y sin mayores inconvenientes.

Día de luto nacional

Por decisión del Sóviet Supremo de la URSS, en toda la Unión Soviética se decretó **"Día de Duelo Nacional"** el sábado 10, por la tragedia armenia. La bandera se mantuvo a media asta y no se realizó ningún tipo de espectáculos.

La tierra aún tiembla...

•La tierra aún tiembla y continuará temblando por más de un mes, dijeron los expertos.

•Los temblores se registran desde Tblisi hasta Erevan.

•Cada pequeño temblor puede ser decisivo para el derrumbe de los edificios que aún quedan en pie.

•Hay más de medio millón sin techo.

Los efectos del sismo

•En Leninakan, segunda ciudad de Armenia con 250.000 habitantes quedó seriamente averiado el 80% de las viviendas, servicios y centros productivos. Ciento veinte edificios quedaron totalmente destruidos.

•La ciudad Spitak, que contaba con 16.000 habitantes quedó totalmente reducida a escombros.

•En toda la región hubo daños en carreteras, vías ferroviarias, comunicaciones telefónicas y estaciones de suministro eléctrico.

•La desolación es total.

•Todavía no se pueden medir en su amplitud las tremendas consecuencias y pérdidas ocasionadas por el terremoto.

•Miles de víctimas, muchas de ellas con vida, se encuentran bajo los escombros, sin que sea posible rescatarlas con la premura que su sobrevivencia requiere.

Valentín Alsina invita a misa por los caídos

El Coro Surp Hagop de Valentín Alsina, Murguindo 252, invita a todos los hermanos a la misa que se celebrará el domingo 18 del corriente, por las víctimas del sismo armenio.

Palabras que pintan la tragedia

"Todo lo que podía arder, ardía".

"En toda la zona se incendiaron los depósitos de combustible y explosivos, y también los artefactos de gas y eléctricos".

"Se necesitarán muchos años para reconstruir las casas, fábricas y otras instalaciones arruinadas por el sismo".

Yuri Chapligin,
Vocero del Consejo de Ministros

"Es el peor terremoto que ha sufrido Europa en un siglo. Más que cualquier otra cosa necesitamos una amplia gama de antibióticos y sangre".

Nicolai Lunkov
Embajador Soviético en Roma

"El número de los que quedaron sin techo supera el medio millón, pero más de un millón de personas están fuera de sus casas porque los temblores todavía se hacen sentir en una amplia zona geográfica de Armenia".

Peridista Armenio

Exposición de Ana Simonian

El Centro Experimental de Formación Artística (sistema Pablo Bobbio), inauguró el 12 del corriente, en Los Altos de Sarmiento, Libertad 1218, 1°, su exposición 1988 en la cual, entre 26 grandes artistas, aparece Ana Simonian presentando sus importantes trabajos de arte.

Es una muestra digna de verse, que podrá visitarse hasta el 31 de diciembre en curso.

Debido a haber dado prioridad a las noticias referidas a la tragedia que aflige al pueblo armenio, en esta oportunidad no publicaremos la crónica deportiva que habitualmente realiza Daniel R. Der Avedissian. Pedimos disculpas y comprensión a nuestros lectores.

Ahmedov, criminal de Sumgait, sentenciado a muerte

La Corte Suprema soviética ha sentenciado a Ahmed Ahmedov a morir ante un pelotón de fusilamiento, por haber matado a siete personas durante los trágicos hechos de Sumgait entre el 27 y el 29 de febrero.

El veredicto, dado en Moscú el 18 de noviembre pasado, es la primera condena a muerte dada por las Cortes soviéticas con motivo de los hechos referidos.

Se recuerda que en mayo pasado, el metalúrgico azerbaijano Talegh Saleh Oghili Ismailov, fue hallado culpable por la Corte de haber matado premeditadamente en Sumgait, siendo sentenciado a 15 años de prisión.

Ahmedov fue convicto de que, usando un megáfono, alentó a la muchedumbre gritando: **"Matemos a los armenios".** Asimismo, se le acusa de haber entrado en 17 departamentos, en Sumgait, y matado a 7 personas, quemando vivas a algunas de ellas.

La sentencia de muerte, según los reporteros, habría provocado un shock a Ahmedov.

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E. 771-2520
Horario de atención: *Lun. a Vier. de 10.00 a 19.00 hs.*

Registro Nac. de la Propiedad Intelectual
N° 119941
Director
MIHRAN SARAFIAN

Corresponsalía, receptoría de avisos y suscriptores en
BRASIL
Sr. Hrair Stepan Chahinian
Av. Covineui 191 - AP. 84
CEP. 0579 - Sao Paulo - SP
Brasil
URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 AP. 201
T.E. 70-3114 Montevideo

Confitería "Armenia"
PRODUCTOS ORIENTALES
T.E.: 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Canning) 1317

Confiterías
Steinhauser
SALONES DE TE-SERVICIO DE LUNCH-ENVIOS A DOMICILIO-REUNIONES
BUENOS AIRES: AV. CABILDO 1924 Tel. 781-0861/6555 • PARANA 1343 Tel. 42-9507/4828
AV. SANTA FE 1289 Tel. 41-5247 • ESMERALDA 1219 Tel. 312-7136
GUIDO 1965 (esq. Junin) Tel. 804-2136 • SUCRE 2439 Tel. 781-6524 (Rotisserie)
MARTINEZ: RAWSON 2133 Tel. 792-5774 SAN ISIDRO: ACASSUSO 469 Tel. 743-4501

HAIG GORGODIAN, titular de la empresa, invita a la colectividad a apreciar sus excelentes servicios de lunch, bodas, cocktails y recepciones en general, asegurando una atención especial en cuanto a calidad y precio